

Posouzení bezpečnosti a ochrany zdraví při kontrolní činnosti příslušníků celní správy ve vybraném podniku

Bc. Šarlota Kučerová

Diplomová práce
2022

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta logistiky a krizového řízení

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta logistiky a krizového řízení
Ústav ochrany obyvatelstva

Akademický rok: 2021/2022

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

(projektu, uměleckého díla, uměleckého výkonu)

Jméno a příjmení:	Bc. Šarlota Kučerová
Osobní číslo:	L20175
Studijní program:	N1032A020002 Bezpečnost společnosti
Specializace:	Ochrana obyvatelstva
Forma studia:	Kombinovaná
Téma práce:	Posouzení bezpečnosti a ochrany zdraví při kontrolní činnosti příslušníků celní správy ve vybraném podniku

Zásady pro vypracování

1. Zpracujte literární rešerši zaměřenou na řešenou problematiku.
2. Provedte posouzení současného stavu bezpečnosti práce příslušníků celní správy ve vybraném podniku.
3. Identifikujte rizika, které mají vliv na bezpečnost a ochranu zdraví příslušníků celní správy při kontrolní činnosti ve vybraném podniku.
4. Minimalizujte vybraná rizika.
5. Navrhněte doporučení pro zkvalitnění bezpečnosti práce související s kontrolní činností.

Forma zpracování diplomové práce: **tištěná/elektronická**

Seznam doporučené literatury:

1. BOYLE, Tony. *Health and safety: risk management*. Fourth edition. Abingdon, Oxon: Routledge, 2018. ISBN 9781315638515.
2. NEUGEBAUER, Tomáš. *Vyhledávání a vyhodnocení rizik v praxi*. 2., aktualizované a rozšířené vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2014. ISBN 978-80-7478-458-3.
3. NEUGEBAUER, Tomáš. *Bezpečnost a ochrana zdraví při práci v kostce, neboli, o čem je současná BOZP*. 2., aktualizované a rozšířené vydání. Praha: Wolters Kluwe, 2016. ISBN 978-80-7552-106-4.

Další odborná literatura dle doporučení vedoucího diplomové práce.

Vedoucí diplomové práce: **doc. Ing. Miroslav Tomek, PhD.**
Ústav ochrany obyvatelstva

Datum zadání diplomové práce: **1. prosince 2021**

Termín odevzdání diplomové práce: **6. května 2022**

L.S.

doc. Ing. Zuzana Tučková, Ph.D.
děkanka

prof. Ing. Dušan Vičar, CSc.
ředitel ústavu

V Uherském Hradišti dne 1. prosince 2021

PROHLÁŠENÍ AUTORA DIPLOMOVÉ PRÁCE

Beru na vědomí, že:

- diplomová práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému a dostupná k nahlédnutí;
- na moji diplomovou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3;
- podle § 60 odst. 1 autorského zákona má Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- podle § 60 odst. 2 a 3 autorského zákona mohu užit své dílo – diplomovou práci nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s předchozím písemným souhlasem Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše);
- pokud bylo k vypracování diplomové práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tj. k nekomerčnímu využití), nelze výsledky diplomové práce využít ke komerčním účelům;
- pokud je výstupem diplomové práce jakýkoliv softwarový produkt, považuji se za součást práce rovněž i zdrojové kódy, popř. soubory, ze kterých se projekt skládá. Neodevzdání této součásti může být důvodem k neobhájení práce.

Prohlašuji,

- že jsem na diplomové práci pracoval samostatně a použitou literaturu jsem citoval. V případě publikace výsledků budu uveden jako spoluautor.
- že odevzdaná verze diplomové práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou obsahově totožné.

V Uherském Hradišti, dne: 24.4.2022

Jméno a příjmení studenta: Bc. Šarlota Kučerová

.....
podpis studenta

ABSTRAKT

Diplomová práce se zabývá bezpečností a ochranou zdraví při kontrolní činnosti příslušníků celní správy ve vybraném podniku. Cílem bylo zhodnotit rizika, která při kontrolní činnosti nastanou. Vyhodnocení probíhalo na základě vybraných metod analýzy rizik, a to PNH analýzy a diagramu příčin a následků – ISHIKAWA diagramu. V závěru práce jsou formulovány konkrétní návrhy opatření, které zmírní zjištěná rizika a zvýší bezpečnost a ochranu zdraví příslušníků celní správy.

Klíčová slova: bezpečnost, celní, identifikace, ochrana, riziko, zdraví

ABSTRACT

The thesis deals with safety and health protection in the control activities of members of the customs administration in the selected enterprise. The aim was to assess the risks that would arise during the control activity. The evaluation was carried out on the basis of selected methods of risk analysis, namely PNH analysis and cause and effect diagram – ISHIKAWA diagram. At the end of the thesis, specific proposals for measures are formulated that will mitigate the identified risks and increase the safety and health protection of customs administration officers.

Keywords: safety, customs, identification, protection, risk, health

Mé poděkování patří zejména vedoucímu diplomové práce panu doc. Miroslavu Tomkovi, PhD., za odbornou pomoc a připomínky při psaní práce.

Dále bych chtěla poděkovat své rodině za podporu během celého studia na vysoké škole.

Prohlašuji, že odevzdaná verze diplomové práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

OBSAH

ÚVOD	9
CÍL PRÁCE A POUŽITÉ METODY	10
I TEORETICKÁ ČÁST	12
1 BEZPEČNOST A OCHRANA ZDRAVÍ V PRÁVNÍCH PŘEDPISECH	13
1.1 PRÁVNÍ PŘEDPISY	13
1.2 ZÁKLADNÍ TERMINOLOGIE	14
2 BEZPEČNOST PRÁCE A OCHRANA ZDRAVÍ V ČINNOSTI PŘÍSLUŠNÍKŮ CELNÍ SPRÁVY	18
2.1 KOMPETENCE V RÁMCI ČINNOSTI CELNÍ SPRÁVY ČESKÉ REPUBLIKY	18
2.2 BEZPEČNOST A OCHRANA ZDRAVÍ PŘI VÝKONU SLUŽBY PŘÍSLUŠNÍKŮ	20
2.3 POVINNOSTI ZAMĚSTNANCE A ZAMĚSTNAVATELE.....	21
2.3.1 Povinnosti služebních funkcionářů Celní správy České republiky	21
2.3.2 Povinnosti příslušníka celní správy ve vztahu k dodržování zásad bezpečné práce	21
2.4 PRÁCE ZAKÁZANÉ PŘÍSLUŠNICÍM CELNÍ SPRÁVY ČESKÉ REPUBLIKY	22
2.5 PRACOVNĚLÉKAŘSKÁ SLUŽBA	23
2.6 ŠKOLENÍ BEZPEČNOSTI A OCHRANY ZDRAVÍ PŘI PRÁCI.....	25
2.7 OCHRANNÉ PRACOVNÍ POMŮCKY	25
2.8 BEZPEČNOSTNÍ ZNAČENÍ A SIGNÁLY	27
2.9 POŽÁRNÍ OCHRANA	28
2.9.1 Podmínky a posuzování požární bezpečnosti	28
2.9.2 Povinnosti zaměstnavatele a zaměstnance v oblasti požární ochrany.....	29
2.9.3 Dokumentace v oblasti požární ochrany	30
3 BEZPEČNOST A OCHRANA ZDRAVÍ PŘI KONTROLNÍCH ČINNOSTECH	32
3.1 PRÁCE VE VÝŠKÁCH	32
3.2 PRÁCE S NEBEZPEČNÝMI LÁTKAMI.....	34
3.3 PRÁCE V OBVODU DRÁHY (V ŽELEZNIČNÍ DOPRAVĚ).....	35
3.4 PRÁCE V CELNĚ-TECHNICKÉ LABORATOŘI	36
4 ZÁVĚREČNÁ KAPITOLA TEORETICKÉ ČÁSTI	38
II PRAKTICKÁ ČÁST	39
5 CHARAKTERISTIKA VYBRANÍHO PODNIKU	40
5.1 BEZPEČNOST VYBRANÉHO PODNIKU.....	41
5.2 KONTROLNÍ ČINNOSTI PŘÍSLUŠNÍKŮ CELNÍ SPRÁVY V PODNIKU	44

5.2.1	Odběr vzorků příslušníky celní správy	46
6	POVINNOSTI PŘÍSLUŠNÍKŮ PRO VÝKON SLUŽBY	49
6.1	ŠKOLENÍ PŘÍSLUŠNÍKŮ	49
6.2	ZDRAVOTNÍ ZPŮSOBILOST PŘÍSLUŠNÍKŮ	50
6.3	PRACOVNÍ ODĚV PŘÍSLUŠNÍKŮ	51
6.4	OSOBNÍ OCHRANNÉ PRACOVNÍ PROSTŘEDKY	51
7	RIZIKA PŘI KONTROLNÍCH ČINNOSTECH PŘÍSLUŠNÍKŮ	54
8	APLIKACE VYBRANÝCH METOD ANALÝZY RIZIK	58
8.1	APLIKACE METODY KONTROLNÍHO SEZNAMU – CLA	58
8.2	APLIKACE JEDNODUCHÉ BODOVÁ POLOKVANTITATIVNÍ METODY	59
8.3	DIAGRAM PŘÍČIN A NÁSLEDKŮ – ISHIKAWA DIAGRAM	64
9	NÁVRHY OPATŘENÍ	68
9.1	ELIMINACE NEBEZPEČÍ PŘI NEDODRŽOVÁNÍ OCHRANNÝCH OSOBNÍCH PRACOVNÍCH POMŮCEK	68
9.2	ELIMINACE NEBEZPEČÍ U PRÁCE VE VÝŠKÁCH	69
9.3	ELIMINACE NEBEZPEČÍ PŘI ZACHÁZENÍ S NEBEZPEČNÝMI LÁTKAMI	70
9.4	ŠKOLENÍ PŘÍSLUŠNÍKŮ CELNÍ SPRÁVY ČESKÉ REPUBLIKY	70
	ZÁVĚR	71
	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	72
	SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK	76
	SEZNAM OBRÁZKŮ	77
	SEZNAM TABULEK	78
	SEZNAM PŘÍLOH	79

ÚVOD

Je důležité si uvědomit, že kolem nás existuje celá řada bezpečnostních rizik, ať už v běžném nebo pracovním životě. Je to dáno nespočtem nebezpečných látek, pracovních strojů nebo dopravních prostředků, které nám na jednu stranu usnadňují život, ale na druhou stranu nás stejně tak ohrožují. Z tohoto důvodu můžeme tvrdit, že neexistuje zcela bezpečné místo bez bezpečnostních rizik. Lidský život a zdraví je to nejcennější co máme, a proto je třeba ho chránit. Bezpečnost a ochrana zdraví při práci (dále jen „BOZP“) je mezivědním oborem, který se tímto tématem zabývá a zrovna Česká republika (dále jen „ČR“) věnuje tomuto tématu velkou pozornost. Pracovníci jsou školeni zaměstnavateli k dodržování bezpečnostních pokynů a zásad při rizikových činnostech, neustále se rozvíjí legislativa v oblasti bezpečnosti, která se mění s vývojem technologií a neustále rostou požadavky na ochranné pracovní pomůcky.

I přes veškerá úsilí se, však lze setkat s laxním přístupem pracovníků, kteří berou bezpečnost a ochranu zdraví při práci na lehkou váhu a neřídí se bezpečnostními pokyny. Tito pracovníci by si měli uvědomit, že tímto přístupem neohrožují pouze sebe, ale i osoby nacházející se v blízkosti při rizikové pracovní činnosti. V nejhorším případě dochází k pracovním úrazům, které jsou ve většině případů podněcované právě neznalostí zásad ochrany zdraví a bezpečnosti práce nebo již zmíněným přístupem pracovníků.

Příslušníci Celní správy (dále jen „CS“) provádějí v podniku kontrolní činnost spojenou s celou řadou bezpečnostních rizik, ať už se jedná o nebezpečné látky nebo práci ve výškách a je tak důležité dodržovat veškeré bezpečnostní pokyny, zákazy a nošení ochranných osobních pracovních pomůcek uvnitř areálu. Každý příslušník musí dbát jak na své zdraví, tak i na zdraví všech přítomných.

CÍL PRÁCE A POUŽITÉ METODY

Téma „Posouzení bezpečnosti a ochrany zdraví při kontrolní činnosti příslušníků CS ve vybraném podniku“, kterým je firma Tereos TTD a.s., bylo zvoleno na základě vlastní zkušenosti jako příslušníka CS ČR provádějící kontrolní činnost při výkonu služby.

Hlavním cílem diplomové práce je posouzení rizik v oblasti bezpečnosti a ochrany zdraví při kontrolní činnosti příslušníků a na základě zjištěných poznatků následně navrhnout optimální opatření ke snížení zjištěných rizik.

Dílčí úkoly:

- Zpracování literární rešerše z oblasti bezpečnosti a ochrany zdraví při práci.
- Zhodnocení současného stavu bezpečnosti příslušníků CS ČR.
- Vytvoření kontrolního seznamu CLA.
- Posouzení rizik bezpečnosti ochrany zdraví při práci příslušníků za pomoci metod PNH a ISHIKAWA diagramu.
- Návrh opatření k minimalizaci rizik.

Při zpracování diplomové práce jsem využila výzkumné metody. V teoretické části to byl zejména sběr potřebných dat z knih. Další metody byly využity v praktické části:

- Metoda pozorování příslušníků byla použita při kontrolní činnosti a případné dotazování k dané problematice potřebné k zjištění vědomostí a všeobecného přehledu příslušníků o bezpečnostních opatřeních.
- Metoda dedukce byla použita pro sestavení možných rizik a vytvoření kontrolního seznamu CLA.
- Metoda analýzy rizik byla použita pro zjištění konkrétních rizik hrozících příslušníkům při výkonu kontrolní činnosti.
- Metoda syntéza byla použita při návrhu opatření k minimalizaci rizik.

Diplomová práce je rozdělena na část teoretickou a část praktickou. Teoretická část práce je zaměřena na terminologii řešené oblasti. V dalších kapitolách teoretické části jsou popsány povinnosti zaměstnanců i zaměstnavatelů a bezpečnostní pokyny při vybraných kontrolních činnostech v rámci CS ČR.

Praktická část ve svém úvodu charakterizuje firmu Tereos TTD a.s. Dále řeší kontrolní činnost, která je příslušníky CS vykonávána, včetně povinností, které musí příslušníci CS pro výkon služby splnit. Nejdůležitější kapitolou praktické části je analýza rizik BOZP při kontrolní činnosti příslušníků za pomoci vybraných metod kontrolního seznamu, PNH a ISHIKAWA diagramu. Na základě zjištěných poznatků jsou následně navržena opatření k minimalizaci rizik.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 BEZPEČNOST A OCHRANA ZDRAVÍ V PRÁVNÍCH PŘEDPÍSECH

Obsahem této kapitoly jsou právní předpisy vztahující se k problematice BOZP a objasnění základních pojmů, které jsou důležité pro řešení dané problematiky.

1.1 Právní předpisy

Stěžejním předpisem pro příslušníky bezpečnostních sborů je zákon č. 363/2001 Sb., o služebním poměru, který upravuje právní poměr osob vykonávající službu ve služebním poměru. Dalším předpisem je zákon č. 17/2012 Sb., O celní správě. V rámci zajištění BOZP příslušníci postupují podle následujících právních předpisů, vyhlášek a nařízení.

Právní normy upravující základní požadavky na dodržování BOZP:

- **zákon č. 258/2000 Sb.**, o ochraně veřejného zdraví a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů,
- **zákon č. 251/2005 Sb.**, o inspekci práce ve znění pozdějších předpisů,
- **zákon č. 309/ 2006 Sb.**, kterým se upravují další požadavky bezpečnosti a ochrany zdraví při práci v pracovněprávních vztazích a o zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při činnosti nebo poskytování služeb mimo pracovněprávní vztahy,
- **zákon č. 65/ 2017 Sb.**, o ochraně zdraví před škodlivými účinky návykových látek ve znění zákona č. 183/2017 Sb., a nálezu Ústavního soudu č. 81/2018 Sb.,
- **zákon č. 372/ 2011 Sb.**, o zdravotních službách a podmínkách jejich poskytování,
- **zákon č. 133/1985 Sb.**, o požární ochraně, ve znění pozdějších předpisů,
- **zákon č. 350/2011 Sb.**, o chemických látkách a chemických směsích a o změně některých zákonů,
- **nařízení evropského parlamentu a rady (ES) č. 1272/2008** o klasifikaci, označování a balení látek a směsí,
- **nařízení vlády č. 101/2005 Sb.**, o podrobnějších požadavcích na pracoviště a pracovní prostředí,
- **nařízení vlády č. 63/2018 Sb.**, o zrušení některých nařízení vlády v oblasti technických požadavků na výroby,

- **nařízení vlády č. 361/ 2007 Sb.**, kterým se stanoví podmínky ochrany zdraví zaměstnanců při práci, ve znění pozdějších předpisů,
- **nařízení vlády č. 362/2005 Sb.**, o bližších požadavcích na bezpečnost a ochranu zdraví při práci s nebezpečím pádu z výšky nebo do hloubky,
- **nařízení vlády č. 495/2001 Sb.**, kterým se stanoví rozsah a bližší podmínky poskytování osobních ochranných pracovních prostředků, mycích, čistících a dezinfekčních prostředků,
- **nařízení vlády č. 201/2010 Sb.**, o způsobu evidence úrazů, hlášení a zasílání záznamu o úraze, ve znění pozdějších předpisů (Intranet Celní správy).

1.2 Základní terminologie

Pro pochopení dané problematiky je důležité definování základních pojmů, které byly použity v práci. Jedná se o následující základní pojmy:

- **Analýza rizik** je definována jako systematické použití dostupných informací identifikující nebezpečí a odhadu rizika jak pro jednotlivce nebo obyvatelstvo, tak pro majetek nebo životní prostředí (Neugebauer, 2014). Smejkal a Rais (2013) definují analýzu rizik jako postup k vymezení hrozeb, pravděpodobnosti jejich uskutečnění a dopadu na majetek. Jinak řečeno stanovení rizik a jejich závažnosti.
- **Bezpečnost a ochrana zdraví při práci**, Janáková (2018, str. 25) definuje BOZP jako mezivědní obor zabývající se technickými, technologickými, organizačními a jinými opatřeními, které kladou důraz na vytvoření takového pracoviště, pracovního prostředí a práce, kde nebude docházet k pracovním úrazům (Janáková, 2018). Vala (2016, str. 12) definuje bezpečnost a ochranu zdraví při práci jako *“bezpečnost a ochrana zdraví při práci jsou podmínky a faktory, které ovlivňují nebo mohou ovlivňovat zdraví a bezpečnost zaměstnanců nebo jiných pracovníků, návštěvníků nebo jiných osob na pracovišti.”* (Vala, 2016). Světová zdravotnická organizace, která je známa pod zkratkou WHO (World Health Organization) charakterizuje BOZP takto: *„zdraví při práci se zabývá všemi aspekty ochrany zdraví a bezpečnosti na pracovišti a důrazně se zaměřuje na primární prevenci rizik.“* (Occupational health)
- **Bezpečnost** je podle Sinaye (2014) definována jako *„vlastnost objektu, kterým může být technologie nebo aktivita neohrožující lidi nebo životní prostředí.“*

- **Ergonomie** je studijní obor zahrnující aplikaci poznatků o psychologických, biomechanických schopnostech a omezeních člověka. Znalosti se následně uplatňují při plánování, navrhování a hodnocení pracovního prostředí a vše s ním spojené (pracovní místa, nástroje, vybavení) pro zlepšení výkonů pracovníků a bezpečnosti a ochrany při práci (Stack, Ostrom a Wilhelmsen,2016). V případě, že je řešena ergonomie na pracovišti kvalitně, tak má vliv na výkonost pracovníka, přispívá k větší efektivitě práce a snižuje úrazovost (Terminologický slovník pojmů BOZP a PO).
- **Incident** je událost související s prací, kdy nastal nebo mohl nastat pracovní úraz, poškození zdraví nebo smrtelný úraz (Šenk, 2012). (Hughes and Ferrett, 2013) popisují incident jako jakoukoliv neplánovou událost mající za následek zranění lidí, poškození nebo ztrátu majetku, poškození životního prostředí nebo v neposlední řadě ztrátu obchodní příležitosti (Hughes and Ferrett, 2013).
- **Identifikace rizik** je proces zahrnující hledání, rozeznávání a zaznamenání rizik. Výsledkem identifikace rizik je seznam rizik na pracovišti. Identifikace rizik je objevování příčin, dopadů a zdrojů rizik, působících negativně na cíle organizace (Vymazal, Mika a Misák, 2015).
- **Management rizik**, Korecký a Trkovský (2011) definují management rizik (řízení rizik) jako koordinované činnosti k řízení organizace s ohledem na rizika, která mohou nastat (Korecký a Trkovský,2011). Management rizik je úplný proces zjištění, kontroly, eliminace a minimalizace nezaručených dějů, které mohou ovlivnit objekt (Smejkal a Rais,2013).
- **Nebezpečí** lze charakterizujeme jako zdroj, který může způsobit vznik poranění člověka nebo poškození zdraví, případně jejich kombinaci (Šenk, 2012). K nejjednoduššímu přístupu, jak identifikovat nebezpečí a předvídaní nebezpečných událostí je provést návštěvu pracovišť a hledat nebezpečné podmínky (zablokované východy v případě požáru, poškozená elektrická zařízení, zakopnutí aj.) K efektivnější identifikaci je postup doplněn o sledování, jak lidé pracují, s cílem identifikace nebezpečných úkonů (Boyle).
- **Nebezpečné látky** Tuček a Sláмова (2012) definují jako látky a přípravky vykazující jednu nebo více nebezpečných vlastností (popsáno v kapitole 4.2) (Tuček

a Sláмова,2012). Jakýkoliv materiál, který může přímo nebo nepřímo ublížit (ČESKO, Zákon č. 224/2015 Sb.).

- **Ohrožení** je stav, kdy se člověk nebo objekt nachází v určitém prostoru a čase a je schopný aktivovat nebezpečí (Sinay, 2014)
- **Osobní ochranné prostředky** (dále jen „OOPP“) jsou prostředky chránící zaměstnance před riziky, které neohrožují jejich zdraví, nebrání při výkonu práce a splňují požadavky stanovené nařízením vlády č. 21/2003 Sb. (Neugebauer, 2016).
- **Ošetření rizik** je fáze, jejímž cílem je zmenšení hodnot rizik a jejich pravděpodobností na takovou mez, která je přijatelná a neohrožuje existenci organizace. Ošetření rizik lze provést za pomoci strategií rozhodování o riziku.

Strategie ošetření rizik jsou:

- Strategie „Take“ je převzetí rizika nebo retence rizika (nejběžnější metoda). Riziko se akceptuje a přijímají se jeho následky.
- Strategie „Treat“ je ošetření rizika, takovými způsoby, aby byly odstraněny příčiny.
- Strategie „Transfer“ je přenesení rizika na třetí osobu. Riziko je za úplaty poskytnuto osobě, která je ochotna riziko převzít.
- Strategie „Terminate“ je eliminace rizika (ukončení projektu) (Tichý, 2006).
- **Požární ochrana** (dále jen „PO“) (kapitola 3.9) je prevence požárů s využitím technických a teoretických prostředků (Terminologický slovník pojmů BOZP a PO).
- **Pracovní úraz** je poškození zdraví nebo smrt způsobené nezávisle na vůli zaměstnance náhlým, násilným nebo krátkodobým působením vnějších vlivů při plnění pracovních úkolů nebo v přímé souvislosti s ním (Janáková, 2018).
- **Prevence rizik** je veškerá opatření, jejichž cílem je předcházení a odstraňování rizik nebo minimalizování působení neodstranitelných rizik (tzv. zbytkových rizik). Všechna opatření vycházejí z právních předpisů a ostatních předpisů k zajištění BOZP. (Janáková, 2018)
- **Riziko** je kombinace pravděpodobnosti výskytu nebezpečí a závažnosti úrazu, který v důsledku nebezpečí může nastat. (Šenk, 2012) Pojem riziko prošlo určitým historickým vývojem. Proto riziko-lze chápat jako:

- potenciální vznik ztráty,
 - potencionální výskyt události zabraňující nebo ohrožení dosažení cílů jednotlivce nebo organizace,
 - nebezpečí vzniku odchylek od stanovených cílů jednotlivce nebo organizace (Fotr a Hnilica, 2014).
- **Skoronehoda** je nežádoucí událost, která nemá za následek negativní výsledek (pracovní úraz). Skoronehodou označíme například zakopnutí na schodišti, kdy nedošlo ke zranění, protože pád byl včas vyrovnán. V závislosti na počtu nehod lze statisticky vyjádřit následující: v případě 300 skoronehod je pravděpodobná 1 závažná havárie (s následkem smrti) a 29 nehod menšího rozsahu (Obrázek 1). V každém odvětví jsou možné lehce rozdílné hodnoty. (Neugebauer, 2019d)

Obrázek 1 – Heirichova pyramida
(Neugebauer, 2019d)

- **Zaměstnanec**, zaměstnancem se rozumí fyzická osoba zavázaná k výkonu závislé práce v základním pracovněprávním vztahu (Hloušková, 2007).
- **Zaměstnavatel**, zaměstnavatelem je osoba v pracovněprávním vztahu s fyzickou osobou (zaměstnancem), která se zavázala k výkonu závislé práce (Hloušková, 2007).

2 BEZPEČNOST PRÁCE A OCHRANA ZDRAVÍ V ČINNOSTI PŘÍSLUŠNÍKŮ CELNÍ SPRÁVY

Celní správa České republiky vznikla 1. ledna 1993 z československé Ústřední celní správy. Jedná se o bezpečnostní sbor ČR, který je zřízen zákonem č. 17/2012 Sb., o Celní správě České republiky. V současné době zde pracuje téměř 6 tisíc pracovníků, z nichž je přibližně 4,5 tisíce ve služebním poměru, a zbylá část jsou pracovníci občanští. Služební poměr upravuje zákon č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků ozbrojených sborů.

Celní správa ČR je dvoustupňová. Prvním stupněm je Generální ředitelství cel, které sídlí v Praze a druhým stupněm jsou celní úřady. Celních úřadů je v ČR celkem patnáct. Jedná se o celní úřady nacházející se v krajských městech a dále potom Celní úřad Ruzyně na letišti Václava Havla. (Celní správa České republiky)

2.1 Kompetence v rámci činnosti Celní správy České republiky

Celní správa má řadu kompetencí, které vykonává. Příslušníci v rámci svého pracovního zařazení provádí následující činnosti.

V rámci celního řízení a správy cel:

- provádí celní dohled a celní kontroly u dováženého, vyváženého a převáženého zboží,
- rozhoduje o určení celní hodnoty,
- pátrá po zboží, které je protiprávně dovezené, vyvezené nebo odňaté celnímu dohledu,
- zjišťuje osoby, které zboží dohledu odňaly nebo se odnětí zúčastnily či zboží získaly. (Celní správa České republiky)

V rámci spotřebních a energetických daní:

- provádí kompletní správu spotřebních daní (pivo, víno, minerální oleje, líh atd.), správu registrů prodejců pohonných hmot a správu daní ze zemního plynu a některých dalších plynů, z pevných paliv a elektřiny,
- provádí kontrolní činnost spotřebních daní. (Celní správa České republiky)

V rámci dělené správy:

- vybírá a vymáhá peněžité plnění uložené jinými správními úřady v řízení podle správního řádu, která jsou příjmem státního rozpočtu, státních fondů nebo rozpočtů územních samosprávních celků. (Celní správa České republiky)

V rámci kontroly omezení plateb v hotovosti:

- kontroluje u plateb převyšujících hodnotu 15 000,- EUR, zda byly prováděny bankovním převodem. (Celní správa České republiky)

V rámci kontroly ohlašovací povinnosti osob při dovozu a vývozu finančních prostředků a cenných věcí:

- kontroluje převážení finančních prostředků a cenných věcí (diamanty, zlato) přes vnější hranice EU, kdy hodnota nesmí převyšovat 10 000,- EUR. (Celní správa České republiky)

V rámci ochrany práv duševního vlastnictví:

- kontroluje nakládání se zbožím podléhajícím právu duševního vlastnictví. (Celní správa České republiky)

V rámci ochrany přírody:

- kontroluje exempláře CITES při dovozu, vývozu, zpětném vývozu a tranzitu. (Celní správa České republiky)

V rámci ochrany předmětů historické a kulturní hodnoty:

- kontroluje příslušná povolení u přepravovaných předmětů. (Celní správa České republiky)

V rámci kontroly přepravy omamných a psychotropních látek:

- kontroluje přepravy drog a anabolik. (Celní správa České republiky)

V rámci kontroly v oblasti silniční dopravy:

- kontroluje časové zpoplatnění (elektronická známka), výkonové zpoplatnění (mýtné) a plnění podmínek v případě přepravy nebezpečných nákladů. (Celní správa České republiky)

V rámci kontroly zaměstnávání cizinců:

- kontroluje plnění všech zákonných povinností pro zaměstnavatele, které souvisí se zaměstnáváním cizinců ze zemí EU i mimo EU. (Celní správa České republiky)

V rámci trestního řízení:

- má na starosti kompetence, které vyplývají z postavení celních orgánů činných v trestním řízení u trestných činů v případech, kdy byly porušeny celní a daňové předpisy v souvislosti s výkonem působnosti celních orgánů. (Celní správa České republiky)

V rámci kontroly provozování hazardních her a dodržování zákazu reklamy na nepovolené nebo neohlášené hazardní hry:

- kontroluje plnění povinností uložených zákonem č. 186/2016 Sb., o hazardních hrách. (Celní správa České republiky)

2.2 Bezpečnost a ochrana zdraví při výkonu služby příslušníků

Bezpečnost a ochranu zdraví při výkonu služby jasně stanoví zákon č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů (hlava sedmá – bezpečnost a ochrana zdraví při výkonu služby). U CS ČR vykonává dozor nad bezpečností při výkonu služby příslušníků Ministerstvo financí. Odpovědnost za plnění základních úkolů v rámci BOZP při výkonu služby mají ve svých kompetencích služební funkcionáři.

Bezpečnostní sbor je povinen utvářet podmínky, aby pracovní prostředí bylo bezpečné, nezávadné a zdraví neohrožující. K prevenci rizik bezpečnostní sbor vychází ze zásad, kterými jsou:

- omezování vzniku rizika,
- odstraňování rizik u zdroje,
- upravování podmínek potřebám příslušníků s cílem omezení negativních vlivů práce na jejich zdraví,
- plánování při provádění prevence rizik.

Bezpečnostní sbor je povinen dále poskytovat příslušníkům OOPP v případech, kdy nelze odstranit rizika ohrožení zdraví a mycí, čistící a dezinfekční prostředky v případech, pokud to vyžaduje výkon služby.

2.3 Povinnosti zaměstnance a zaměstnavatele

Při zajišťování BOZP jsou zaměstnavatele, tak zaměstnanci povinni dodržovat řadu bezpečnostních pokynů. Tyto povinnosti jsou uvedeny v podkapitolách 2.3.1 a 2.3.2.

2.3.1 Povinnosti služebních funkcionářů Celní správy České republiky

Služební funkcionáři (v roli zaměstnavatele) zajišťují BOZP pro všechny své podřízené (zaměstnance) i osoby zdržující se na jeho pracovištích. Tyto povinnosti plynou ze zákona 361/2003 Sb., o služebním poměru. Služební funkcionář:

- **posuzuje a vyhodnocuje rizika**, která mohou ohrozit BOZP a následně **činí opatření** k ochraně zdraví příslušníků,
- **nepřipustí**, aby zaměstnanec vykonával zakázané práce a práce náročnější, než jsou schopnosti příslušníka nebo jeho zdravotní způsobilosti,
- pravidelně **kontroluje dodržování zásad BOZP** a ve spolupráci s příslušným odborným útvarem **zajistí odstranění zjištěných závad** i příčin poruch a havárií technických zařízení,
- **zabezpečí** s příslušnou kompetentní osobou (hlavní bezpečnostní technik, regionální bezpečnostní technik) **prokazatelné seznámení** příslušníka s předpisy k zajištění BOZP,
- **spolupracuje** s příslušnou komisí **na objasnění a odškodnění** pracovních úrazů, služebních úrazů a nemocí z povolání. Vede jejich evidenci a oznamuje to příslušným orgánům. (ČESKO, Zákon č. 361/2003 Sb.).

2.3.2 Povinnosti příslušníka celní správy ve vztahu k dodržování zásad bezpečné práce

Stejně jako musí plnit své povinnosti služební funkcionáři, tak i příslušníci jsou povinni dodržovat a plnit následující. Příslušník:

- je povinen **účastnit se školení**, která jsou zajišťována zaměstnavatelem v rámci BOZP, a to včetně ověření znalostí,
- je **povinen podrobení** preventivních prohlídek, vyšetření nebo očkování stanoveným zvláštními předpisy,

- musí **dodržovat právní a ostatní předpisy**, včetně pokynů zaměstnavatele k zajištění BOZP, zásad bezpečného chování na pracovišti a informací od zaměstnavatele, s kterými byl seznámen,
- je povinen při práci **dodržovat stanovené pracovní postupy**, používat stanovené pracovní prostředky, dopravní prostředky, OOPP a ochranná zařízení **tyto prostředky nesmí svévolně měnit a vyřazovat z provozu**,
- **nesmí** na pracovištích zaměstnavatele **požívat alkoholické nápoje a jiné návykové látky** a v pracovní době i mimo tyto pracoviště, pod vlivem látek na pracoviště zaměstnavatele ani **nevstupovat a nekouřit** mimo vyhrazená místa,
- je povinen **hlásit** svému nadřízenému služebnímu funkcionáři **veškeré nedostatky a závady** na pracovišti ohrožující bezpečnost a ochranu zdraví (poruchy na OOPP, nedostatky organizačních opatření a další)
- se **podílí** podle svých možností **na odstraňování nedostatků** zjištěných při kontrolách,
- se na výzvu oprávněného služebního funkcionáře **musí podrobit kontrole**, zda není pod vlivem alkoholu nebo návykových látek (ČESKO, Zákon č. 361/2003 Sb.).

2.4 Práce zakázané příslušnicím Celní správy České republiky

Těhotná příslušnice CS ČR nesmí konat činnosti při výkonu služby, které jsou ženám zakázány a činnosti, které podle lékařského posudku ohrožují plod (ČESKO, Zákon č. 361/2003 Sb.). Seznam zakázaných činností je uveden ve vyhlášce č. 238/2016, kterou se stanoví seznam činností zakázaných těhotným příslušnicím, příslušnicím do konce devátého měsíce po porodu a příslušnicím, které kojí. Seznam obsahuje celkem 22 položek, které obsahují další podpoložky. V seznamu jsou uvedené činnosti jako například práce spojená s psychickou zátěží zařazena do třetí kategorie (práce vykonávající v noci). Práce s nebezpečnými látkami, práce ve výšce nad 1,5 m a nad volnou hloubkou přesahující 1,5 metru. (ČESKO, Nařízení č. 238/2016 Sb.)

Seznam uvádí povětšinou ne zakázané práce, ale pouze zdroje rizik, kterým mohou být těhotné příslušnice vystaveny. V případě, že těhotná příslušnice vykonávaná činnost, která je podle seznamu zakázána nebo vlastní lékařský posudek, je příslušnice dočasně přeložena na jiné služební pracoviště. (Neugebauer, 2016)

2.5 Pracovnílékařská služba

Zdravotní způsobilost příslušníka posuzuje poskytovatel pracovnílékařských služeb na základě výpisu ze zdravotní dokumentace, která je vedená registrujícím poskytovatelem zdravotních služeb. Zdravotní způsobilost se provádí za účelem zjištění způsobilosti daného příslušníka k výkonu služebního poměru. Pro každou určitou pozici v rámci CS je daná úroveň zdravotní způsobilosti, která má různý stupeň náročnosti.

Druhy pracovnílékařských prohlídek (na základě vyhlášky č. 226/2019 Sb., o zdravotní způsobilosti ke službě v bezpečnostních sborech) jsou:

- vstupní prohlídka, která se provádí před přijetím do služebního poměru nebo před ustanovením na jiné služební místo, pro které je jiný požadavek na zdravotní způsobilost než pro dosavadní místo příslušníka,
- periodická prohlídka, která se provádí periodicky jedenkrát za 2 roky ode dne vydání lékařského posudku o zdravotní způsobilosti, které je prováděno při vstupní prohlídce,
- mimořádná prohlídka, která se provádí v případě přerušení výkonu služby z důvodu nemoci, která je delší než 8 týdnů, při přerušení výkonu služby po dobu delší než 6 týdnů nebo při nařízení orgánu ochrany veřejného zdraví.
- výstupní prohlídka, která se provádí před skončením služebního poměru.

Při každé prohlídce je poskytovatelem pracovnílékařských služeb vydán lékařský posudek zdravotní způsobilosti (příloha P1). Lékařský posudek je výstup, zda příslušník splňuje, splňuje s omezením nebo nesplňuje zdravotní způsobilost pro svou pozici, na kterou je ustanoven.

Každý příslušník CS je povinen dbát nejen na své zdraví, ale i na zdraví všech osob zdržujících se na pracovišti. (ČESKO, Zákon č. 361/2003 Sb.)

Pracovní úraz je poškození zdraví nebo smrt způsobené nezávisle na vůli zaměstnance náhlým, násilným nebo krátkodobým působením vnějších vlivů při plnění pracovních úkolů nebo v přímé souvislosti s ním.

Přímou souvislostí se rozumí úkony potřebné k výkonu práce, včetně úkonů během práce. Řadí se sem i lékařské prohlídky, očkování, vyšetření a další úkony, kterým se zaměstnanec musí podrobit podle pracovníprávních předpisů. (Kocí, Kopecká a Stiebitz, c2013)

Pracovní úrazy mohou být v závislosti na poškození zdraví následující:

- smrtelný úraz je poškození zdraví s následkem smrti vlivem úrazu do 1 roku,
- pracovní úraz je úraz s hospitalizací delší než 5 kalendářních dnů,
- ostatní úrazy jsou úrazy, které způsobí dočasnou neschopnost.

Zákoník práce ukládá zaměstnanci při vzniku pracovního úrazu povinnost oznámit (jakmile to zdravotní stav dovolí) pracovní úraz svému nadřízenému. Tato povinnost platí i v případě, že se zaměstnanec stane svědkem pracovního úrazu jiné osoby. Zaměstnanec je v obou případech povinen spolupracovat s vyšetřením. (Neugebauer,2019a)

Bezpečnostní sbor je povinen v případě vzniku služebního úrazu (pracovního úrazu) nebo smrti vyšetřit příčiny vzniku a okolnosti úrazu za účasti příslušníka CS. Pokud se jedná o úraz, který vyžaduje následnou pracovní neschopnost delší než 3 kalendářní dny, jsou pořizovány záznamy a vedena dokumentace. (ČESKO, Zákon č. 361/2003 Sb.)

Je-li úraz shledán pracovním úrazem zaměstnavatel je povinen bez zbytečného odkladu nahlásení příslušné instituci. Institucemi jsou:

- útvar Policie České republiky (dále jen „PČR“) (podezření na trestný čin),
- odborová organizace a zástupce pro BOZP,
- příslušný oblastní inspektorát práce (pracovní neschopnost delší než 5 dní),
- příslušný obvodní báňský úřad (závažný pracovní úraz),
- zaměstnavatel (dočasné přidělení nebo vyslání).

Jedná-li se o úraz smrtelný, institucemi jsou:

- útvar PČR,
- odborová organizace a zástupce pro BOZP,
- příslušný oblastní inspektorát práce,
- příslušný báňský úřad,
- zaměstnavatel (dočasné přidělení nebo vyslání),
- zdravotní pojišťovna, kde byl zaměstnanec pojištěn. (Neugebauer, 2019a)

Zaměstnavatel je povinen o všech úrazech vést evidenci v knize úrazů, a to i v případech, kdy nebyla způsobena dočasná pracovní neschopnost. Jsou zde vedeny i drobné úrazy

a úrazy, kde pracovní neschopnost nepřesahuje tři kalendářní dny. Zaměstnavatel je na žádost postiženého povinen poskytnout potvrzenou kopii nebo výpis údajů (Neugebauer,2019a).

Evidence je vedena v elektronické nebo listinné podobě obsahující důležité údaje o úrazu (jméno, příjmení, datum, čas, činnost, celkový počet zraněných, druh úrazu, příčina a zdroj úrazu, počet odpracovaných hodin, druh zranění a zraněná část těla). V evidenci je vždy k záznamu uvedena osoba, která záznam údaje o úrazu zaznamenala. (ČESKO, Nařízení č. 201/2010 Sb.)

2.6 Školení bezpečnosti a ochrany zdraví při práci

Zaměstnavatel je povinen zajistit všem zaměstnancům bez výjimky školení o zajištění BOZP doplňující jejich odborné předpoklady a požadavky pro výkon práce. Jedná se o rizika vztahující se k rizikům, s nimiž může zaměstnanec přijít do styku. Školení se provádí při nástupu do práce, změně pracovního zařazení a druhu práce, při zavedení nové technologie nebo v případech, které by mohly mít vliv na BOZP. (Šenk, 2012)

Zaměstnavatel určí četnost a obsah školení včetně způsobu ověřování znalostí a vedení dokumentace o provedeném školení. Školení by mělo být navrhováno účelně, aby v praxi nebyla vnímána pouze jako splnění povinností.

Vhodným prostředkem pro ověřování je testová podoba, která může být formou on-line testu s barevně vyznačenými špatnými odpověďmi. Absolvování školení lze podmínit neomezenými počty pokusů do úspěšného splnění minimálního počtu bodů. (Tomšej, 2020)

2.7 Ochranné pracovní pomůcky

Zaměstnavatel poskytuje OOPP vždy jako poslední řešení. Před poskytnutím OOPP je vždy nejprve nutné zvážit, zda není možnost organizačního nebo technického řešení ke snížení rizik. Pokud tyto řešení nejsou možné, zaměstnavatel poskytne OOPP.

Za OOPP se nepovažují běžné pracovní oděvy a obuv, které nejsou určeny k BOZP a nepodléhají při práci mimořádnému opotřebení nebo znečištění jako jsou např. výstroj a výbava bezpečnostních nebo pořádkových sil, výstroj a výbava používána na při provozu na komunikaci, sportovní výstroj a další. (Neugebauer, 2014)

Zaměstnavatel stanoví způsob a dobu trvání používání OOPP s ohledem na četnost a závažnost hrozících rizik, charakter práce a pracoviště s přihlédnutím k vlastnostem OOPP. (Janáková, 2018 str. 192)

Osobní ochranné pracovní pomůcky se podle zákoníku práce přidělují na základě seznamu (interního předpisu), který zpracovává zaměstnavatel (osoba odborně způsobilá k zajišťování úkolů prevence rizik). Seznam se provádí v následujících krocích:

- provedení hodnocení rizik pro výběr OOPP a vyhodnocení konkrétních podmínek práce,
- provedení výběru OOPP,
- doplnění seznamu potřebnými OOPP podle vyhodnocených konkrétních podmínek,
- vytvoření seznamu a začlenění do interního předpisu.

Seznam s poskytnutými OOPP by měl obsahovat mimo jiné i dobu jejich životnosti, popis, jakým způsobem se provádí nákup OOPP, co vše musí OOPP splňovat, způsob skladování a vydávání zaměstnancům a v neposlední řadě ustanovení o používání, udržování, přezkušování a způsobu navrácení OOPP a jejich likvidaci. (Neugebauer, 2019c)

Osobní ochranné pracovní pomůcky se dělí s přihlédnutím k rizikům, proti nimž poskytují ochranu na prostředky:

- k ochraně hlavy (přilby, čepice, kukly, jiné pokrývky hlavy a sítky na vlasy),
- k ochraně sluchu (mušlové chrániče sluchu, zátkové chrániče sluchu),
- k ochraně očí a obličeje (ochranné brýle a obličejové štíty),
- k ochraně dýchacích orgánů (filtrační zařízení, dýchací přístroje, potápěčské vybavení),
- k ochraně rukou a paží (rukavice a prostředky chránící paže a předloktí),
- k ochraně nohou a ochraně před uklouznutím (obuv),
- k ochraně pokožky (ochranné krémy),
- k ochraně těla nebo další ochraně pokožky (OOPP proti pádu z výšky, ochranné oděvy). (ČESKO, Nařízení č. 390/2021 Sb.)

Veškeré OOPP podléhají pravidelné revizi nutné i v případě, že prostředek nebyl poškozen nebo vystaven situaci, kdy jeho poškození mohlo dojít, minimálně jednou ročně. (Terminologický slovník pojmů BOZP a PO)

Výsledky revizí mohou být následující:

- bez zjevných vad, výrobek lze nadále používat jako OOPP,
- vyhovující s výhradou, vykazuje drobnou závadu např. chybějící poutko, které nemá na funkci vliv, musí být upozorněn uživatel a zaprotokolováno,
- nevyhovující, nelze používat dále jako OOPP, uživatel na tuto skutečnost musí být upozorněn). (Belica,2014)

2.8 Bezpečnostní značení a signály

Na pracovištích, kde jsou vykonávány práce a hrozí ohrožení zdraví, je zaměstnavatel povinen umístit bezpečnostní značky, značení a zavést signály. Signály mohou být zejména obrazové, zvukové nebo světelné.

Prostřednictvím značky se poskytují informace o BOZP vztahující se přímo k určité činnosti nebo situaci. Dělení bezpečnostních značek:

- **značky zákazu** jsou značky kruhového tvaru s černým piktogramem na bílém pozadí s červeným okrajem a šikmým pruhem, jenž **zakazují určité chování**,
- **značky výstrahy** jsou značky trojúhelníkového tvaru s černým piktogramem na žlutém pozadí s černým okrajem, jenž **varují před nebezpečím**,
- **značky příkazu** jsou značky kruhového tvaru s bílým piktogramem na modrém pozadí, jenž **předepisují konkrétní chování**,
- **značky informační** jsou značky dělicí se do dvou skupin, a to pro **věcné prostředky** nebo pro **označení únikových cest a nouzového východu**, jenž poskytují informace. Značky pro věcné prostředky jsou obdélníkového nebo čtvercového tvaru s bílým piktogramem na červeném pozadí. Značky pro označení únikových cest a nouzového východu se liší pouze v podobě zeleného pozadí. (Neugebauer, 2016)

Bezpečnostní značky jsou vyhotoveny tak, aby splňovaly rozměry velikosti překážky nebo nebezpečného místa a vyhotoveny s ohledem na prostředí, ve kterém jsou využívány.

Pomocí signálu jsou poskytovány informace nebo instrukce o BOZP, a to na pracovištích, kde může dojít k ohrožení zdraví a nelze nebezpečí odstranit za pomoci technických prostředků nebo opatření. Rozdělení signálů:

- signály zvukové – bez použití lidského hlasu,
 - signály světelné – s využitím světla určité barvy,
 - signály dávané rukou – dohodnutá gesta za pomoci rukou,
 - Signály hlasové – dohodnuté zprávy za pomoci lidského nebo umělého hlasu.
- (Janáková, 2018)

2.9 Požární ochrana

Požární ochrana nesouvisí přímo s BOZP na pracovišti, ale v případě vzniku požáru má dost velký vliv na ochranu zdraví zaměstnanců, proto je důležité do řešení zahrnout i oblast PO. Zákon České národní rady o požární ochraně hovoří o tom, že: *„Každý je povinen počínat si tak, aby nezavdal příčinu ke vzniku požáru, neohrozil život a zdraví osob, zvířata a majetek; při zdolávání požárů, živelních pohrom a jiných mimořádných událostí je povinen poskytovat přiměřenou osobní pomoc, nevystaví-li tím vážnému nebezpečí nebo ohrožení sebe nebo osoby blízké anebo nebrání-li mu v tom důležitá okolnost, a potřebnou věcnou pomoc.“* (ČESKO, Zákon č. 133/1985 Sb.)

Požární ochrana se nejvíce prolíná do oblasti BOZP. Hlavním úkolem v oblasti PO je seznámení všech zaměstnanců s problematikou PO, a to v takovém rozsahu, aby byli vždy schopni vyhodnotit vzniklou situaci a správně zareagovat, aby následky byly v nejmenší možné míře. (Intranet Celní správy)

2.9.1 Podmínky a posuzování požární bezpečnosti

Provozované činnosti se dělí podle požárního nebezpečí do tří kategorií, a to konkrétně na:

- činnosti bez zvýšeného požárního nebezpečí,
- činnosti se zvýšeným požárním nebezpečím,
- činnosti s vysokým požárním nebezpečím.

Činnosti se začleňují do konkrétní kategorie na základě zákona č. 133/1985 Sb., O požární ochraně, ve znění pozdějších předpisů, kdy zákon pro každou kategorii ustanoví základní povinnosti pro zajištění PO na pracovišti. Povinnosti rozvádí vyhláška č. 246/2001 Sb.,

O požární prevenci. Začlenění provozovaných činností podle požárního nebezpečí může provést pouze technik PO nebo osoba odborně způsobilá na základě odborných znalostí z oblasti PO a vyhlášky č. 246/2001 Sb., O požární prevenci (ČESKO, Zákon č. 133/1985 Sb).

2.9.2 Povinnosti zaměstnavatele a zaměstnance v oblasti požární ochrany

Ať už zaměstnanec, tak i zaměstnavatel má určité povinnosti, které musí na základě zákona č. 133/1985 Sb., O požární ochraně dodržovat. Povinnosti jsou rozdělené pro zaměstnavatele a zaměstnance, které jsou popsány níže.

Zaměstnavatel je povinen:

- **opatřit pracoviště věcnými prostředky PO** jako je např. hasicí přístroj a požárně bezpečnostními zařízeními, včetně udržování v provozuschopném stavu (revize, kontroly, opravy),
- **vytvořit podmínky** pro hašení požárů a záchranné práce (udržování volných příjezdových komunikací, únikových cest a další),
- **plnit technické podmínky** a návody, které se vztahují k PO výrobků nebo činností a **kontrolovat dodržování** zaměstnanci,
- **vydávat příkazy, zákazy a pokyny** na úseku PO,
- **označit čísla tísňového volání zřetelně** na viditelném místě,
- **kontrolovat** periodicky prostřednictvím kompetentní osoby v oblasti PO (technik PO, osoba odborně způsobilá, preventista PO) **dodržování předpisů PO** a **odstraňovat zjištěné závady**,
- bez prodlení **oznamovat každý vzniklý požár**,
- **umožnit** orgánu státního požárního dozoru **kontrolu v oblasti PO** a poskytovat požadované podklady vztahující se k zabezpečování PO,
- **zajistit** u osoby odborně způsobilé **dokumentace povinné zákonem** pro činnosti se zvýšeným požárním nebezpečím a dokumentaci zachovat aktuální,
- při ukončení pracovní doby **udržovat pracoviště v nezávadném stavu**.

Zaměstnanec je povinen:

- plnit podmínky nebo návody vztahující k požární bezpečnosti výrobků,

- **zajistit trvalý přístup** k hasicím přístrojům, hydrantům, vody a topení,
- **plnit příkazy a zákazy** ohledně PO na vyznačených nebo požárně nebezpečných místech,
- **udržovat** v nepoškozeném a použitelném stavu **věcné prostředky PO** jako jsou hasicí přístroje nebo bezpečnostní zařízení,
- **znát** rozmístění a použití věcných prostředků,
- **uhasit** v případě zpozorování požár a nahlásit to bez prodlení vedoucímu zaměstnanci a hasičskému záchrannému sboru,
- **plnit pokyny** zaměstnance, který organizuje likvidaci požáru a po příjezdu jednotek PO se řídit jejich pokyny,
- **učinit** oznámení svému nadřízenému, pokud dojde k závadě nebo zjistí nedostatky, které by mohly ohrozit požární bezpečnost,
- **ohlásit** veškeré **požáry** i takové, které uhasí. (ČESKO, Zákon č. 133/1985 Sb.)

Mezi zakázané činnosti fyzických osob patří zejména:

- vědomě a bezdůvodně přivolána jednotka PO nebo zneužití tísňové linky,
- provádění prací, které by mohly vést ke vzniku požáru,
- poškozování nebo jiným způsobem znemožňování použití věcných prostředků nebo požárně bezpečnostních zařízení,
- omezování přístupu nástupních ploch pro požární techniku,
- používání barevného označení na prostředcích dopravy jako jednotky PO,
- provádění vypalování porostů. (ČESKO, Zákon č. 133/1985 Sb.)

2.9.3 Dokumentace v oblasti požární ochrany

Dokumentaci povinnou k PO vede odborně způsobilá osoba nebo technik PO. Dokumentace je vedena i v případě, že se nejedná o činnost se zvýšeným nebo vysokým požárním nebezpečím. Dokumentace je kontrolována jedenkrát ročně, při každém požáru nebo při změně, která by měla vliv na obsah dokumentace. O každé kontrole dokumentace musí být vyhotoven záznam. (Budňáková a Dušátko, 2012)

Mezi požární dokumentaci se řadí např. požární knihu, požární poplachové směrnice, požární evakuační plán, dokumentaci o provedeném školení zaměstnanců a další dokumentace, které jsou v § 27 vyhlášky č. 246/2001 Sb., o požární prevenci.

Základním dokumentem o stavu PO v organizaci je **požární kniha**. Do knihy se zaznamenávají veškeré důležité skutečnosti související s PO (školení zaměstnanců, vzniklé požáry a další důležité události včetně záznamů o kontrole a údržbě bezpečnostních zařízení). **Požární poplachové směrnice** určují postup při vzniku požáru a obsahují pokyny, způsob a místo ohlášení požáru osobou, která jej zpozorovala. Způsob vyhlášení požární poplachu a postup osob při vyhlášení, telefonní spojení na ohlašovnu požáru a dodavatele energií a tísňová čísla. **Požární evakuační plán** určuje postup při evakuaci osob, zvířat a materiálu ze zasažených objektů požárem. Požární evakuační plán zahrnuje organizátora evakuace a místo, odkud bude evakuace vedena. Určení osob a prostředků, cest, způsobu provádění evakuace, určení místa ke shromáždění evakuovaných a v neposlední řadě grafický nákres únikových cest. (ČESKO, Vyhláška č. 246/2001 Sb.)

3 BEZPEČNOST A OCHRANA ZDRAVÍ PŘI KONTROLNÍCH ČINNOSTECH

Kontrolní činnost prováděna mimo celní prostor (například továrny, sklady, a další) jsou příslušníci CS ČR povinni dodržovat BOZP vydané organizací, kde se kontrolní činnost provádí. Organizace je povinna seznámit příslušníky s interními předpisy o BOZP, které s činností souvisí. Pohyb po objektech mimo celní prostor je možný pouze v doprovodu odpovědného zaměstnance organizace. Příslušníci CS jsou povinni respektovat odpovědného zaměstnance o BOZP, a to zejména o nošení OOPP.

Před zahájením kontrolní činnosti příslušníci CS zkontrolují, zda je prostor dostatečně osvětlen, jsou zajištěny prostředky proti pohybu a v prostoru se nenachází předměty, které by ztěžovaly provedení celního dohledu v rámci BOZP. Jestliže zjistí rozpor, kontrolní činnost nebude zahájena. (Intranet Celní správy)

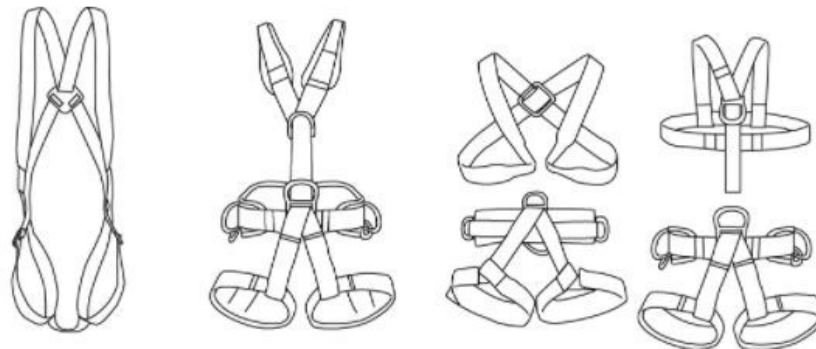
Příslušníci CS se v rámci kontrolních činností setkávají s řadou rizik ohrožujících jejich bezpečnost zdraví. Pro účely diplomové práce byly vybrány nejčastější rizikové pracovní činnosti, s kterými se příslušníci v rámci kontrolních činností při výkonu služby mohou setkat a které jsou popsány v následujících podkapitolách.

3.1 Práce ve výškách

Za práci ve výškách je brána jakákoliv práce v jakékoliv výšce (včetně práce na žebříku). Zaměstnavatel pro práci ve výškách přednostně zajišťuje prostředky kolektivní ochrany (zábradlí, ohrazení, záchranná lešení apod.). V případě, že to povaha práce a rozsah nedovoluje, má zaměstnavatel povinnost poskytnout OOPP. (ČESKO, nařízení č. 362/2005 Sb.) **Osobní ochranné prostředky proti pádu z výšky** jsou prostředky určené pouze pro použití jedním pracovníkem v daný okamžik. V případě jejich použití je důležité se řídit pokyny uvedené v návodu k použití a pověřenou osobou nebo výrobcem. (Belica, 2014) Pro práci ve výškách se využívají zachycovací postroje, které společně s dalšími OOPP slouží proti pádu. Na obrázku 2 lze vidět typy postrojů (zleva: celotělový jednoduchý, celotělový víceúčelový, kombinované postroje spojením různých typů hrudních a sedacích postrojů). (Frank, 2012)

Při práci ve výškách je nejdůležitější pro bezpečnost pracovníka kotvicí bod. Kotvicím bodem se rozumí místo kotvení OOPP proti pádu z výšky (sloup, zábradlí, strom apod.),

naproti tomu kotvicím zařízením se rozumí prostředek vyrobený za účelem kotvením (trojnožka, ocelová smyčka apod.).

Obrázek 2 - Zachycovací postroje (Belica, 2014)

Absence kotvicího bodu znamená pro pracovníka smrtelné nebezpečí. Kotvicí místo by mělo být dostatečně odolné ve směru pádu, což je někdy v praxi těžko rozpoznatelné. Záleží na pracovníkovi, aby se nekotvil ke zřejmě slabým konstrukcím (ztrouchnivělé dřevěné trámy, poškozené zábradlí, a další). Pokud si pracovník není jistý kotvicím bodem, musí si vytvořit více kotvicích bodů.

V případě přetrvávajících pochybností o odolnosti kotvicího bodu je na zaměstnavateli, aby vytvořil pro pracovníka podmínky pro provádění práce bezpečným způsobem. (Frank, 2012)

Pro práci ve výškách lze využít i žebřík, ale pouze za předpokladu, že nelze použít jiných bezpečnějších prostředků s ohledem na vyhodnocení rizika nebo kdy podmínky použití takových prostředků neumožňují. Na žebříku mohou být prováděny pouze fyzicky krátkodobé, nenáročné práce s použitím náradí. Práci na žebříku může vykonávat pouze jedna osoba a žebřík musí být umístěn tak, aby byla zajištěna stabilita po celou dobu práce. Při práci ve výškách se nesmí opomenout ani na zajištění bezpečnosti pod místem, kde je práce ve výšce prováděna a zamezení přístupu nepovolaným osobám. (Neugebauer, 2014)

Práci ve výškách je zaměstnavatel povinen přerušit při nepříznivé povětrnostní situaci. Za nepříznivou povětrnostní situaci, kdy hrozí větší riziko v podobě nebezpečí pádu nebo uklouznutí, považujeme bouři, déšť, sněžení a námrazu, dohlednost v místě práce, která je menší než 30 m a teplotu během provádění práce nižší než $-10\text{ }^{\circ}\text{C}$. (ČESKO, nařízení č. 362/2005 Sb.)

Zaměstnavatel je povinen zakrýt otvory, které se nacházejí v podlaze, a které přesahují ve všech směrech 0,25 metrů, takovým způsobem, aby byly zajištěny za pomoci zábradlí volné kraje otvoru anebo byl otvor překryt poklopem. (Neugebauer, 2014)

3.2 Práce s nebezpečnými látkami

Nebezpečnou látkou (dále jen „NL“) se rozumí jakýkoliv materiál, který nám může přímo nebo nepřímo ublížit. Nebezpečnou látkou jsou klasifikovány podle Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1272/2008 ze dne 16. prosince o klasifikaci, označování a balení látek a směsí. (ČESKO, Zákon č. 224/2015 Sb.)

Nebezpečné látky klasifikovány jako výbušné, oxidující, extrémně hořlavé, vysoce hořlavé, vysoce toxické, toxické, zdraví škodlivé, žíravé, dráždivé, senzibilizující, karcinogenní, mutagenní, toxické pro reprodukci a nebezpečné pro životní prostředí. (Tuček a Slámová, 2012)

Osoby jsou povinné se řídit výstražnými symboly nebezpečnosti (Obrázek 3), H-větami (věty označující specifickou rizikovost a nebezpečnost) a P – větami (pokyny pro bezpečné zacházení).

Obrázek 3 – Výstražné symboly (Neugebauer, 2019b)

V případě, že zaměstnanci mohou být během své práce vystaveni nebo používají NL nebo směs, zaměstnavatel zaměstnancům poskytne informace, které jsou uvedené v bezpečnostních listech. Náležitosti bezpečnostního listu jsou dány nařízením REACH. (Šenk, 2012)

Nebezpečné látky jsou běžnou součástí každodenního života osob. Musí však být brát zřetel, že nakládání s NL s sebou přináší riziko závažných havárií. Při ochraně zdraví záleží na vlastnostech jednotlivých látek, ať už fyzikálních, chemických nebo toxikologických. Opatření pro ochranu zdraví lze rozdělit na technická a organizační. **Technická opatření** spočívají ve vyřazení chemické látky a nahrazení jinou látkou, která je méně závažná. Stejně tak zde můžeme zařadit pečlivou údržbu zařízení, odvětrávání apod. **Organizačními opatřeními** je plnění stanovených postupů, výběr zaměstnanců pro práci s NL a další. (Tuček a Slámová, 2012).

3.3 Práce v obvodu dráhy (v železniční dopravě)

Obvod dráhy lze definovat jako místo, kde se vyskytuje zvýšené riziko ohrožení zdraví zaměstnanců, a kde i drobné porušení předpisů o bezpečnosti může způsobit velké následky. Osoby vykonávající činnost v prostorách správy železnic jsou povinné dbát jak o své zdraví a bezpečnost, tak i o zdraví a bezpečnost osob, kterých se dotýká bezprostředně jejich jednání.

Pokud jsou na jednom pracovišti vykonávány činnosti dvou zaměstnavatelů, zaměstnavatelé se vzájemně písemně informují o možných rizicích a opatřeních chránících před nimi. Zaměstnavatelé spolupracují při zajišťování BOZP a každý je povinen:

- zajistit organizování, koordinování a provádění činností, aby byly chráněny všechny osoby současně,
- zajistit spolupráci bezpečné a zdraví neohrožující pracovní prostředí pro všechny přítomné osoby na pracovišti.

Príslušníci CS jsou povinni dodržovat následující povinnosti:

- doba v kolejišti je pouze po dobu nezbytně nutnou pro výkon kontrolní činnosti,
- koleje lze přecházet pouze za zvýšené opatrnosti, a to zejména při nepříznivých klimatických podmínkách,
- zaměstnanci musí dodržovat používání drážních stezek při chůzi v blízkosti kolejí. Během projíždění vlaku být v dostatečné vzdálenosti a při pohybu více osob, musí dodržovat zástup po jednom za sebou,

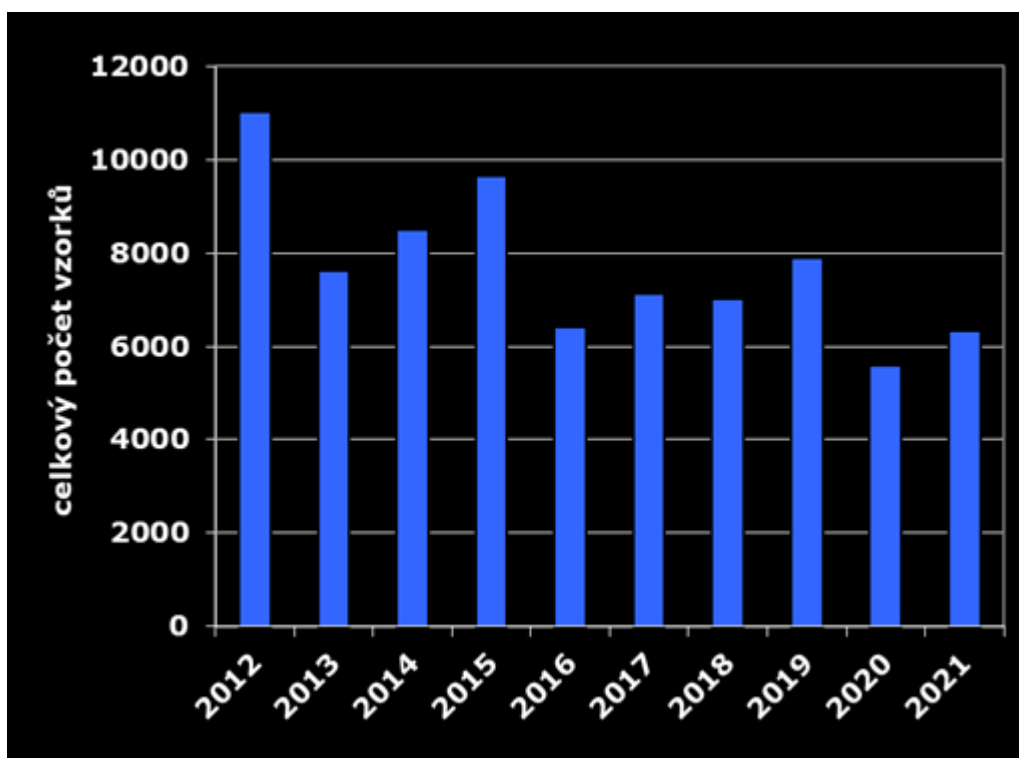
- během posouvání vagonů nebo projíždění vagonů dodržovat bezpečnou vzdálenost, aby nedošlo k zachycení při případném uvolnění nákladu,
- během práce za tmy používat rozsvícenou ruční svítilnu.

Pokud příslušníci vykonávající kontrolní činnost v kolejišti, kde není vypnuté trakční vedení, musí být na tuto skutečnost upozorněni a dodržovat bezpečnou vzdálenost minimálně 1,5 metru od části s trakčním vedením pod napětím.

O školení BOZP v obvodu dráhy je učiněn záznam o školení, který (včetně školitele) stvrdí příslušníci podpisem s datem provedení školení. (intranet Celní správy)

3.4 Práce v celně-technické laboratoři

Celně technická laboratoř (dále jen „CTL“) je zřízena pro provádění laboratorního zkoumání a analýzu vzorků pro oddělení daňové, celní a další kontrolní účely v působnosti CS ČR. Pracoviště CTL má celkem 5 pracovišť (Praha, Olomouc, Hradec Králové, Ostrava a Ústí nad Labem). Na obrázku 4 je zobrazen celkový počet analyzovaných vzorků za období 2012–2021, který je dostupný na vnitřních stránkách CS ČR přístupný pro příslušníky.

Obrázek 4 – Celkový počet analyzovaných vzorků v letech 2012–2021 (Intranet Celní správy)

Práce v CTL se řídí stejnými pravidly pro práci, jako při práci v laboratořích. Každá jednotlivá CTL je opatřena vlastním provozním řádem a režimem, které je každý zaměstnanec povinen dodržovat.

Do CTL mají povolen vstup pouze zaměstnanci CTL nebo koordinátoři vzorků. V případě cizích osob lze vstoupit do CTL jen za přítomnosti příslušného vedoucího CTL nebo jím pověřené osoby. I přesto musí být přítomnost cizí osoby oprávněna ve smyslu předání vzorků nebo například v rámci kontroly.

Osoby, které zajišťují údržbu uvnitř CTL se musí předem nahlásit a být doprovázeni příslušnou osobou uvedenou v předchozím odstavci.

Místnosti CTL jsou označeny konkrétními nápisy jako „Přístroje“, „Přípravna“ apod.

Zaměstnanci CTL jsou při odchodu z pracoviště provést následující opatření:

- pracoviště ponechat v takovém stavu, aby bylo uklizené, schované dokumenty a tiskopisy, vypnuté spotřebiče,
- zaměstnanec je povinen se přesvědčit, že je uzavře hlavní přívod vody, plynové bomby a další s výjimkou zařízení, která musí být neustále v provozu,
- pracoviště musí být v takovém stavu, aby bylo nezávadné.

Zařízení, která zůstávají v provozu i mimo provozní dobu musí být označeny cedulkou s nápisem „Noční provoz“. (Intranet Celní správy).

4 ZÁVĚREČNÁ KAPITOLA TEORETICKÉ ČÁSTI

Jelikož je oblast bezpečnosti a ochrany zdraví při práci velice širokým a obsáhlým vědním oborem vyžaduje obsáhlost i teoretický rozbor k dané problematice. Cílem teoretické části diplomové práce je seznámení čtenářů s důležitými teoretickými poznatky vztahujícími se k bezpečnosti a ochraně zdraví při práci.

Důležitou část práce zastává hlavní terminologie, která seznamuje čtenáře s hlavními důležitými pojmy používanými v dalších částech diplomové práce.

Práva a povinnosti zaměstnavatele v oblasti bezpečnosti a ochrany zdraví při práci popisuje kapitola 2, která v úvodu popisuje CS ČR a její kompetence. V dalších částech kapitoly jsou popsány povinnosti jak zaměstnavatele, tak zaměstnanců dotýkající se bezpečnosti a ochrany zdraví při práci.

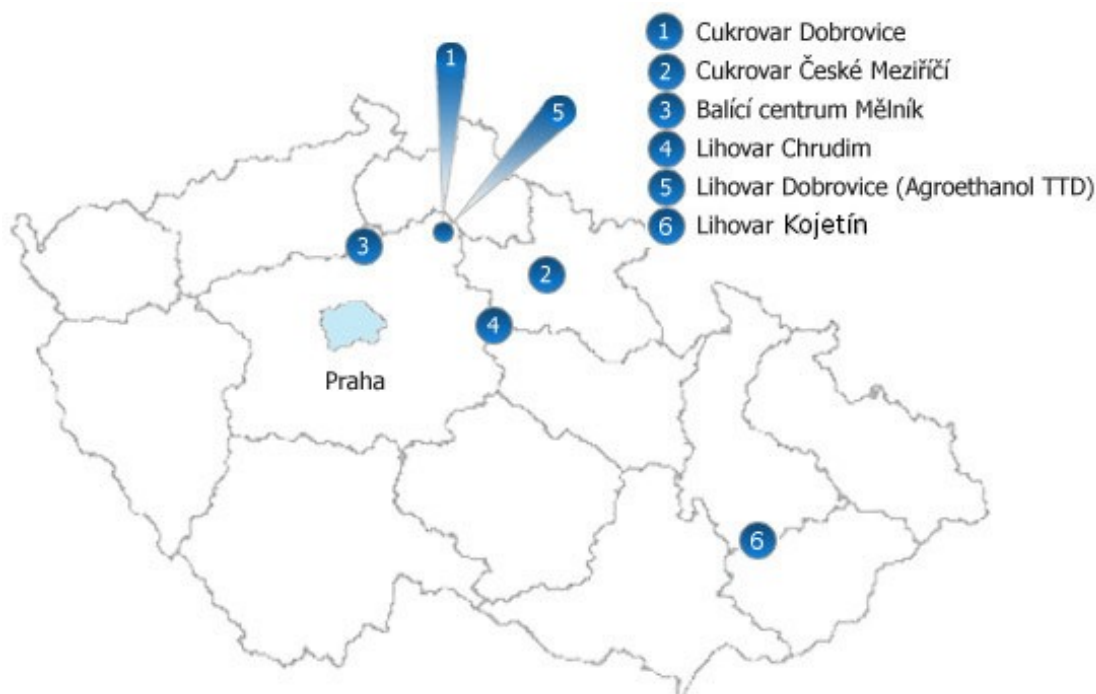
Poslední kapitolou teoretické části diplomové práce je kapitola 4 nazvána „BEZPEČNOST A OCHRANA ZDRAVÍ PŘI KONTROLNÍCH ČINNOSTECH“, která se zabývá vybranými rizikovými činnostmi, kterým jsou příslušníci při činnostech vystaveni, a dále popisuje důležitá bezpečnostní opatření, kterými rizikům předcházet.

II. PRAKTICKÁ ČÁST

5 CHARAKTERISTIKA VYBRANÍHO PODNIKU

Tereos TTD Cukr ČR je největším producentem lihu a cukru v ČR se sídlem nacházejícím se v Dobrovinci u Mladé Boleslavi. Zakladatelem je Karel Anselm Thurn-Taxis, který v roce 1831 přestavěl renesanční zámek z 16. století na cukrovar. Cukrovar od té doby pracuje bez jediné přestávky a je tak jedním z nejstarších dosud fungujících cukrovarů na světě využívající své původní výrobní budovy.

Mimo cukrovaru v Dobrovinci u Mladé Boleslavi spadá pod společnost také lihovar a cukrovar v Českém Meziříčí, balicí centrum v Mělníku, lihovar v Chrudimi a lihovar v Kojetíně (Obrázek 5).

Obrázek 5 - Rozmístění závodů Tereos TTD (Tereos TTD, a.s.)

Pro kontrolní činnost příslušníků CS ČR byl vybrán lihovar nacházející se v Kojetíně (Obrázek 6). Lihovar v Kojetíně byl vybudován v roce 1914, kdy první kampaň byla zahájena v říjnu tohoto roku. Hlavním výrobkem výroby je líh, ke kterému dochází zpracování melasy. Odběrateli lihu jsou významné likérky v České a Slovenské republice, farmaceutické a potravinářské firmy, výrobci autokosmetiky a další menší výrobci. Významným rokem byl pro lihovar rok 2012, kdy lihovar koupila výše zmíněná společnost Tereos TTD.

Obrázek 6 – Areál závodu Tereos TTD a.s., Kojetín (mapy.cz)

Závod má k dispozici vlastní zdroje na výrobu tepla, elektřiny, čištění odpadních vod, dostatečnou skladovací kapacitu a odborně proškolený personál zajišťující chod podniku (Tereos TTD, a.s.).

5.1 Bezpečnost vybraného podniku

Hlavním dokumentem pro zajištění BOZP v rámci podniku je zápis o informacích týkajících se rizik a vzájemné spolupráce při zajišťování BOZP, při zajišťování požární ochrany a při zajišťování ochrany životního prostředí, který zpracovává **referent kvality podniku**. V zápisu jsou uvedeny veškeré důležité informace týkající se bezpečnosti uvnitř podniku, které jsou sepsány níže.

Při vjezdu do areálu lihovaru Tereos TTD a.s., Kojetín se každý člověk vstupující dovnitř musí prokázat na vrátnici ostraze a zapsat se do knihy návštěv. Ostraha mimo pracovníka referenta kvality může na vyžádání provést kontrolu OOPP osob vstupujících do areálu. Vzhledem k vysokému výskytu externích dopravců je v celém areálu závodu povinnost pro řidiče dodržovat rychlost 15 km/h, která je přikázána dopravním značením při vjezdu do areálu.

Příslušníci CS jsou při vstupu do areálu lihovaru povinni (dle nařízení podniku) mít následující OOPP:

- reflexní ochrannou vestu,
- ochrannou přilbu,

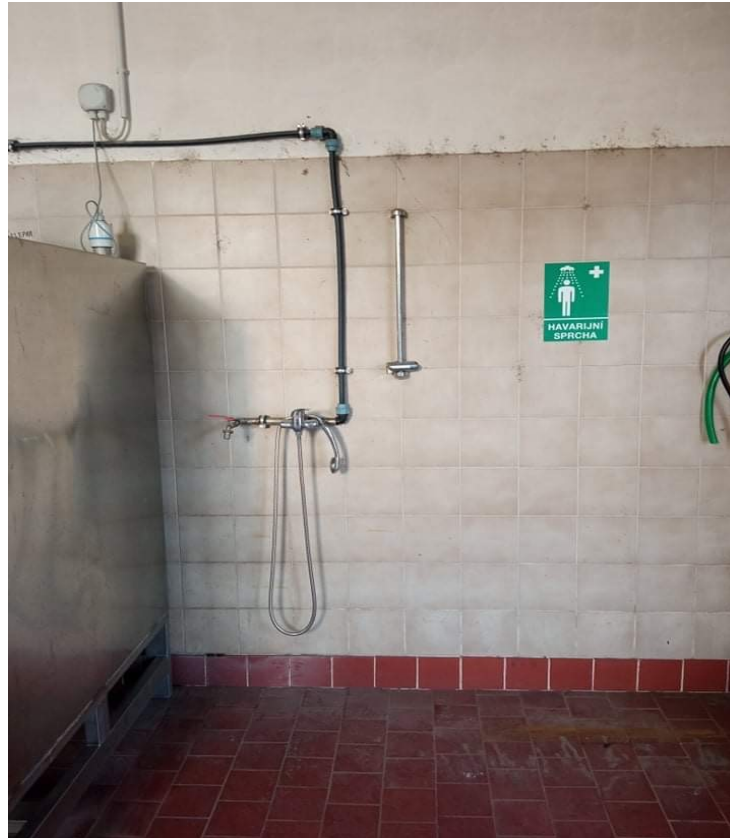
- bezpečnostní pracovní obuv (s vyztuženou špičkou, s vložkou pro proslápnutí),
- pracovní oděv (dlouhé kalhoty, triko s dlouhým či krátkým rukávem, monterková blůza – vše čisté),
- pracovní rukavice,
- v případě manipulace s lihem a jinými hořlavými kapalinami, práci v a vstupu do prostor s nebezpečím výbuchu musí být tyto osobní ochranné pracovní prostředky v antistatickém provedení.

V areálu podniku se nachází velké množství NL potřebných k výrobě (Obrázek 7). Nebezpečné látky jsou skladovány na místech jim určených v obalech, které jsou řádně označeny podle dané legislativy chemickým názvem dané látky, výstražnými symboly, standartními větami o nebezpečnosti (H věty), pokyny pro bezpečné zacházení (P věty), signálními slovy a firmou odpovědnou za uvedení látky na trh. NL jsou uskladněné ve dvou uzamčených skladech. Sklady jsou označené jako denaturovna a výdejní sklad. Přístup do těchto skladů mají pracovníci podniku (oprávněné osoby) a příslušníci v doprovodu oprávněných osob. Bezpečnostní listy od NL jsou uschované k nahlédnutí při vyžádání u vedoucí expedice.

Obrázek 7 - Prostory skladování nebezpečných látek (zdroj: vlastní)

Při úniku NL jsou osoby přicházející do styku s těmito látkami poučeny o první pomoci v případě zasažení a místu, kde se nachází dekontaminační sprcha (havarijní sprcha), která je zobrazena na obrázku 8.

Obrázek 8 – Dekontaminační sprcha (zdroj, vlastní)

V celém areálu závodu je pracovníkům Celní správy zakázáno:

- vstupovat na pracoviště, zařízení a prostorů, kam nebyli vysláni,
- pracovat bez pověření se strojním, elektrickým a jiným zařízením, ke kterému nejsou vyškoleni,
- kouřit,
- požívat alkoholické nápoje,
- odstraňovat bezpečnostní značky nebo značení,
- vstupovat do prostorů, kam nebyli vysláni.

V areálu lihovaru je prováděn kontrolní audit na dodržování předpisů v oblasti BOZP, kterým jsou pracovníci prověřováni a jsou zjišťovány nedostatky. Audit se provádí nahodile a provádí jej zaměstnanec (bezpečnostní technik) pověřený firmou Tereos TTD.

5.2 Kontrolní činnosti příslušníků celní správy v podniku

Kontrolní činnosti prováděné v lihovaru Tereos TTD a.s. spadají pod správu spotřebních daní. V lihovaru Kojetín jsou příslušníky CS ČR prováděny následující kontrolní činnosti vypsány níže. Tyto kontrolní činnosti vymezuje vyhláška č. 150/2008 Sb., o kontrole výroby a oběhu lihu a o provedení dalších ustanovení zákona o lihu s tím souvisejících a dále vnitřní předpis přístupný pouze pro příslušníky CS ČR. Mezi tyto kontrolní činnosti patří zejména:

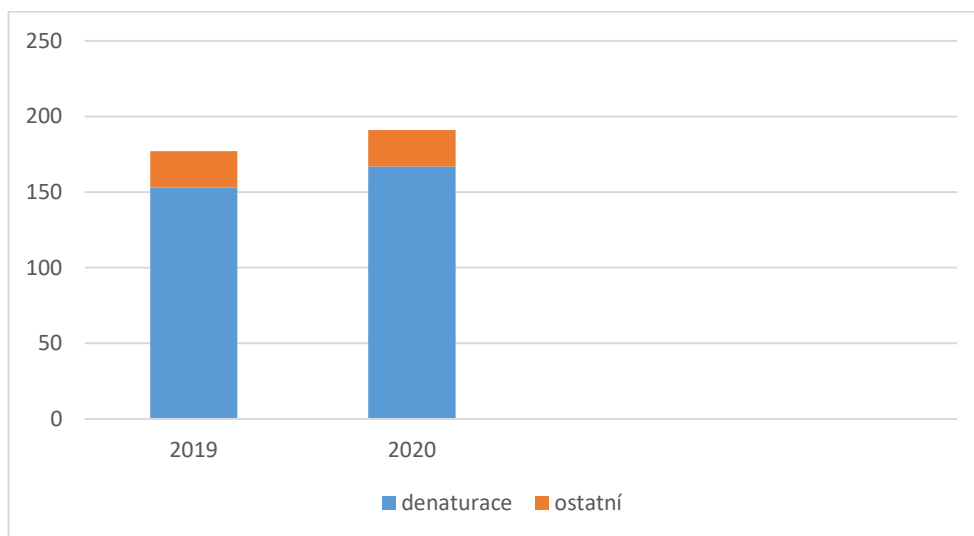
- kontrola podmínek povolení,
- pořízení videozáznamu,
- kontrola váhy,
- kontrola zabezpečení denaturačních prostředků,
- kontrola při denaturaci automobilové cisterny,
- kontrola přidávání správného množství denaturačních prostředků,
- kontrola funkčnosti zařízení na výrobu lihu,
- kontrola množství lihu v nadzemních nádržích,
- zabezpečení celními závěrami,
- výpočet množství denaturačních prostředků,
- odběr vzorků,
- inventura skladovaných zásob,
- kontrola váhy vagonů,
- vydávání rozhodnutí o zahájení doprav.

Tyto kontrolní činnosti lze rozdělit do tří základních kategorií podle náplně práce příslušníků CS:

- **Kontrola denaturace**, kde náplní práce celníka je kontrola váhy automobilové cisterny, pořizování videozáznamů, samotná kontrola denaturace na automobilové cisterně, kontrola přidávání správného množství denaturačních prostředků, kontrola množství lihu v nadzemních nádržích, zabezpečení celními závěrami, odběr vzorků a kontrola váhy vagonů.

- **Úkony proti manipulaci neoprávněnými osobami**, kde úkolem příslušníka při provádění úkonů je kontrola zabezpečení denaturačních prostředků, kontrola funkčnosti zařízení na výrobu lihu, zabezpečení celními závěrami a inventura skladových zásob.
- **Administrativní úkony**, které tvoří příprava dokumentů potřebných ke kontrole subjektů, kontrolu podmínek povolení, výpočet množství denaturačních prostředků a v neposlední řadě vydávání rozhodnutí o zahájení doprav.

Celkový počet úkonů provedených příslušníky CS za období 01.01.2019 – 31.12.2020, kdy celkový počet dní byl 194 (Graf 1). Z grafu jasně vyplývá, že nejčastější činností, kterou příslušníci v areálu Tereosu TTD a.s. provádějí, byl dohled při denaturaci lihu, nebo-li znehodnocení lihu za pomoci přidání denaturačních prostředků do čistého lihu. K zvýšení počtu úkonů mezi roky 2019 a 2020 přispěla zejména pandemie COVID- 19, kdy se zvýšila poptávka po výrobě dezinfekčních prostředků. V lihovaru se ročně vyrobí okolo 220 tisíc hektolitrů lihu a z toho 50 tisíc hektolitrů se denaturuje.

Graf 1 Počet úkonů příslušníků CS za rok 2019/2020 (zpracování, vlastní)

Denaturace je prováděna dle zadání zákazníka Tereosu TTD a.s., a to buď do automobilové cisterny, sudů nebo IBC kontejnerů a musí být prováděna za přítomnosti kontrolní skupiny. Kontrolní skupina je tvořena nejméně třemi příslušníky CS, ve které je rozkazem ustanoven vedoucí kontrolní skupiny a ostatní členové kontrolní skupiny. Kontrolní skupina musí být vždy složena vždy tak, aby nejméně dva příslušníci byli kvalifikováni na dohled nad denaturacemi. Potřebou kvalifikaci získá příslušník CS po absolvování dvoudenního kurzu zaměřeného na dohled při denaturacích.

Příslušníci CS mají předem stanovené činnosti, které budou při dohledu vykonávat. Jeden člen kontrolní skupiny dokumentuje průběh denaturace, druhý člen dohlíží nad přidáváním denaturačních činidel a třetí kontroluje množství a správnost přidávaných denaturačních činidel. Příslušníci CS se při denaturacích setkávají s NL, které jsou zapotřebí ke správné denaturaci. Nejedná se však o přímou manipulaci s NL, ale pouze o dohled při čerpání těchto látek, nalévání do nádob a při přidávání do obalů, kde se nachází líh k denaturaci. Veškerou manipulaci při denaturacích lihu provádí zaměstnanci lihovaru, kteří jsou vybaveni OOPP. Přímá manipulace s NL nastává pouze v případě odběru vzorků.

5.2.1 Odběr vzorků příslušníky celní správy

V rámci kontrolní činnosti při denaturaci lihu jsou příslušníci CS oprávněni provádět odběr vzorků. Odběr vzorků provádí vždy proškolený příslušník CS, který se stává vzorkařem po absolvování certifikovaného specializačního kurzu pro odběr vzorků orgány CS, zakončeného zkouškou o prokázání způsobilosti. Odborná způsobilost k odběru vzorku je každé tři roky obnovována ověřením znalostí určeným koordinátorem vzorků pro příslušný celní úřad. Koordinátor vzorků je příslušník CS k dispozici, kdykoliv si nejsou jistí postupem, nebo při jakékoliv neočekávané situaci při odběru vzorků. Mimo jiné příslušníky CS zásobuje materiálem potřebným k odběrům vzorků. Příslušník CS provádí odběr vzorků za účelem zjištění správnosti provedené denaturace nebo ztotožnění denaturačního činidla. Vždy jsou odběru vzorku přítomni minimálně dva příslušníci, a to vzorkař a tzv. pomocník vzorkaře.

Hlavní oporou pro příslušníky CS je příručka SAMANCTA, která obsahuje pokyny pro odběr vzorků celními a daňovými orgány. Příručka je volně dostupná na webových stránkách, obsahuje karty postupů pro odběr vzorků a každý odebírající příslušník CS se jimi musí řídit. Každá karta má své číselné označení a je řazena podle vlastností příslušného výrobku. V případě odběru vzorku denaturovaného a nedenaturovaného lihu se postupuje podle karty SAM- 101. Podle druhu nádoby, kde se líh nachází, se použijí následující odběrné pomůcky:

- vakuová pumpička,
- ponorná sonda,
- vzorkovací naběračka.

Při odběru vzorků denaturačního činidla se řídí příslušník CS kartou SAM- 201. I v tomto případě se k odběru využívají podle druhu nádoby uskladnění odběrné pomůcky, které jsou totožné při odběru denaturovaného a nedenaturovaného lihu (Obrázek 9 a 10). Příslušník CS vždy určí konkrétní odběrovou pomůcku v závislosti na konkrétní situaci. Pokud si příslušník CS není jistý postupem, kontaktuje koordinátora odběrů vzorků v rámci své místní působnosti pracoviště. Koordinátor se stará o vybavení potřebné k odběrům vzorků a doškolení příslušníků, které je potřeba každé tři roky obnovit a je nápomocen vzorkařům při pochybnostech s odběry vzorků.

Obrázek 9 - Vakuová pumpička (nástroje pro vzorkování, 2022)

Odběry vzorků jsou prováděné na základě platných předpisů a stanovených postupů. Odběry jsou prováděné podle platné příručky v množství, které je potřebné k rozboru. Vzorkař odebírá tzv. laboratorní vzorek určen k rozboru v CTL, rozhodčí vzorek určen pro uchování na útvaru (pro případ dalšího možného řízení) a rezervní vzorek, který se předává subjektu (v případě, že subjekt odmítá převzít – vzorek nemusí být odebrán). Příslušníci CS sepíšou o odběru příslušnou dokumentaci, vzorky zapečetí za pomoci kontrolní celní pásky a označí pomocí štítků s údaji o odebraném vzorku. Vzorky jsou odebírané v závislosti na skupenství do určených obalů, v případě odběru lihu nebo denaturačních činidel se jedná konkrétně o skleněné láhve o objemu 0,3 l.

Obrázek 10 - Ponorná sonda (nástroje pro vzorkování, 2022)

Při odběru vzorků se příslušníci CS řídí bezpečnostními pokyny a značkami, kterými je daná látka, u které bude prováděn odběr označen. Jsou vybaveni OOPP, jako jsou rukavice, vhodné oblečení, které zakrývá části těla a zabraní případnému poleptání, podráždění apod. V případě potřeby využijí při odběru i bezpečnostní brýle. Každý příslušník je poučen, jak se chovat v případě, že je nutná první pomoc nebo dojde úniku NL na pracovišti CS, kdy je zapotřebí kontaktovat služebního funkcionáře. Pokud unikne při odběru nebo manipulaci s odebraným vzorkem neznámá látka, příslušník CS se vždy musí chovat, tak jako by se jednalo o látku nebezpečnou. Při přepravě do celní laboratoře příslušník CS důsledně dbá na zabezpečení vzorků proti mechanickému poškození.

Celní laboratoř provádí analýzu přijatého vzorků a následně zasílá výsledky o rozboru vzorku vzorkaři, který vzorek odepsal. Výstupem je, zda vzorek vyhovuje požadovaným specifikacím uvedeným v příslušných dokumentech odevzdaných se vzorkem, či nikoliv.

6 POVINNOSTI PŘÍSLUŠNÍKŮ PRO VÝKON SLUŽBY

K výkonu kontrolní činnosti musí příslušníci CS splňovat konkrétní povinnosti, bez kterých nelze činnosti provádět. Jedná se zejména o školení příslušníků CS, zdravotní způsobilost, odborné kurzy, dodržování nošení OOPP. Tyto povinnosti jsou vypsány v kapitolách níže.

6.1 Školení příslušníků

Školení je jeden z nejdůležitějších kroků směřující k prevenci a snížení výskytu rizik a ohrožení bezpečnosti a zdraví zaměstnanců při práci. Povinností každého zaměstnavatele je zajistit pro zaměstnance školení o právních a ostatních předpisech k zajištění BOZP doplňující jejich odborné předpoklady a požadavky na výkon práce. Při nástupu do služebního poměru musí každý příslušník CS splnit vstupní **školení BOZP**, které provádí hlavní bezpečnostní technik CS ČR. Účelem vstupního školení je zejména seznámení příslušníka CS se základními právy a povinnostmi v oblasti BOZP, povinnostmi při vzniku pracovního úrazu, nebezpečnými a rizikovými místy pracoviště, s používáním příslušných OOPP a dalšími povinnostmi. Po absolvování vstupního školení navazuje školení obecné, které provádí přímý nadřízený příslušníka CS nebo jim pověřený zaměstnanec. Při obecném školení je příslušník seznámen s novým pracovištěm a umístěním lékárničky.

Příslušníci CS, kteří jsou ve služebním poměru již déle, jsou povinni absolvovat pravidelné školení formou e-learningů, které jsou dostupné na vnitřních stránkách CS ČR určených pouze pro služební potřeby. Mezi tyto e-learningy patří především:

- BOZP,
- školení řidičů,
- práce ve výškách,
- požární ochrana,
- a další potřebná školení k výkonu povolání.

Potřebná školení se u příslušníků CS ČR mohou měnit v závislosti na služebním zařazení a náplni vykonávané práce. Veškerá školení musí být splněné příslušníky CS ČR periodicky jednou za dva roky (ve výjimkách jednou za rok).

Dalším významným školení je **školení řidičů**. Tato povinnost jasně vyplývá ze zákoníku práce. Proškolen musí být každý příslušník CS, který je zaměstnavatelem vyslán na služební cestu. Školení probíhá stejně jako ostatní formou e-learningu periodicky jednou za

dva roky. Pro nově příchozí příslušníky do služebního poměru probíhá i formou výukových jízd, které zaštituje CS ČR pro své příslušníky v areálu letiště Bochoř ve výukovém bloku dvou dní.

Vzhledem ke kontrolním činnostem, které jsou prováděny v rámci služebního zařazení, jsou příslušníci CS ČR školení i na práci ve výškách.

Mimo školení v rámci e-learningu mohou příslušníci CS absolvovat kurzy s konkrétním zaměřením na danou problematiku, na která jsou přihlašováni služebními funkcionáři s ohledem na kontrolní činnosti, které vykonávají (např. kurz na dohled nad denaturacemi, certifikovaný specializační kurz pro odběr vzorků orgány CS, práce v kolejišti a další).

V rámci výkonu kontrolní činnosti příslušníků v areálu lihovaru Tereos TTD a.s. jsou příslušníci dále školeni zaměstnancem podniku – **referentem kvality**. Referent kvality provádí jednou ročně školení na BOZP uvnitř lihovaru, jehož výstupem je zápis o informacích týkajících se rizik a vzájemné spolupráce při zajišťování BOZP, při zajišťování požární ochrany a při zajišťování ochrany životního prostředí. Školení je prováděno vždy na začátku nového roku. Při nástupu nového příslušníka vykonávající kontrolní činnost v podniku v průběhu roku je příslušník CS školen dodatečně. Každý příslušník CS provádějící kontrolní činnost v podniku musí školení absolvovat a následně stvrdit zápis o proškolení referentem kvality svým podpisem, včetně svých identifikačních údajů (příloha PII). Zápis je vyhotoven ve dvou provedeních, kopie je uschována u vedoucího oddělení příslušníků na územním pracovišti Celního úřadu Přerov a originál je vrácen referentovi kvality.

6.2 Zdravotní způsobilost příslušníků

Zdravotní způsobilost jsou povinni splňovat všichni příslušníci CS ve služebním poměru. Lékařskými prohlídkami jsou myšlené prohlídky ke zjištění zdravotní způsobilosti příslušníka s ohledem na služební zařazení dotyčného.

Příslušníci CS vykonávající kontrolní činnost v lihovaru jsou zařazeny pod daňovým útvarem, konkrétně na oddělení daňového dozoru ve služební hodnosti inspektor. Příslušníci CS takto zařazení musí splňovat zdravotní klasifikaci spadající pod III sloupec. Hodnocení zdravotní klasifikace (nemoci, úrazů a dalších) jsou uvedené ve vyhlášce č. 226/2019 Sb., o zdravotní způsobilosti ke službě v bezpečnostních sborech.

Lékařská prohlídka musí být absolvována každé dva roky a jejím výstupem je lékařský posudek, kde je v posudkovém závěru (příloha PI) hodnocena zdravotní klasifikace. Příslušník CS má v lékařském posudku posudkový závěr, který uvádí, zda je zdravotně způsobilý, zdravotně způsobilý s podmínkou nebo zdravotně nezpůsobilý.

6.3 Pracovní oděv příslušníků

Příslušníci CS vykonávající kontrolní činnost (službu) v areálu lihovaru jsou povinni dle nařízení lihovaru mít při vstupu do lihovaru pracovní oděv a bezpečnostní pracovní obuv s vyztuženou špičkou a vložkou proti proslápnutí. Pracovní oděv, který příslušníci mají na sobě je služební stejnokroj, který je v rámci CS označen jako služebně pracovní stejnokroj a je tmavomodré barvy označen nápisem „Celní správa“. Služebně pracovní stejnokroj je tvořen trikem s krátkým rukávem, kalhoty, blúzou s dlouhým rukávem, rukavicemi (letními, zimními) a pracovní obuví (kanady).

6.4 Osobní ochranné pracovní prostředky

Pravidla pro poskytování OOPP příslušníkům CS jsou upravena vnitřním předpisem a nařízením vlády č. 495/2001 Sb., který jasně stanoví poskytování předepsaných OOPP. Pro tyto potřeby je vytvořen vzorový seznam OOPP, podle kterých jsou OOPP vydávány v závislosti výkonu specifických činností příslušníka (Obrázek 11).

Mezi tyto OOPP například patří:

- ochranné brýle,
- gumové rukavice,
- reflexní vesta,
- ochranná přilba,
- jednorázové chirurgické rukavice (modré),
- ochranný chemický oblek TYVEK,
- a další.

Obrázek 11 - Vybavení příslušníka OOPP

Příslušníci CS provádějící kontrolní činnost v lihovaru jsou vybaveni bezpečnostní ochrannou přilbou, reflexní vestou a gumovými jednorázovými rukavicemi. V případě potřeby mohou využít i ochranný chemický oblek TYVEK. Tyto OOPP jsou uschovány v kanceláři příslušníků, která se nachází v areálu podniku a je určena pro potřeby příslušníků včetně vybavení. Ochranné osobní pracovní prostředky jsou univerzální, nejedná se tedy o prostředky na ochranu zdraví, které by vlastnil každý příslušník CS.

Příslušníci CS provádějící práci ve výškách jsou vybaveni navíc bezpečnostním postrojem pro práci ve výškách (Obrázek 12 a 13). V tomto případě příslušník CS provádějící práci ve výškách ukotví postroj pomocí karabiny za pevný bod, který ho v případě pádu zachytí. Nadřízený služební funkcionář má povinnost minimálně 1x ročně kontrolovat dodržování BOZP příslušníky při kontrolních činnostech.

Při pohybu v areálu podniku jsou příslušníci CS povinni dodržování používání OOPP, které jsou uvedené jak v zápisu o informacích týkajících se rizik a vzájemné spolupráce při zajišťování BOZP, při zajišťování PO a při zajišťování ochrany životního prostředí.

Obrázek 12 – Příslušník CS vybaven OOPP při práci ve výškách
(zdroj, vlastní)

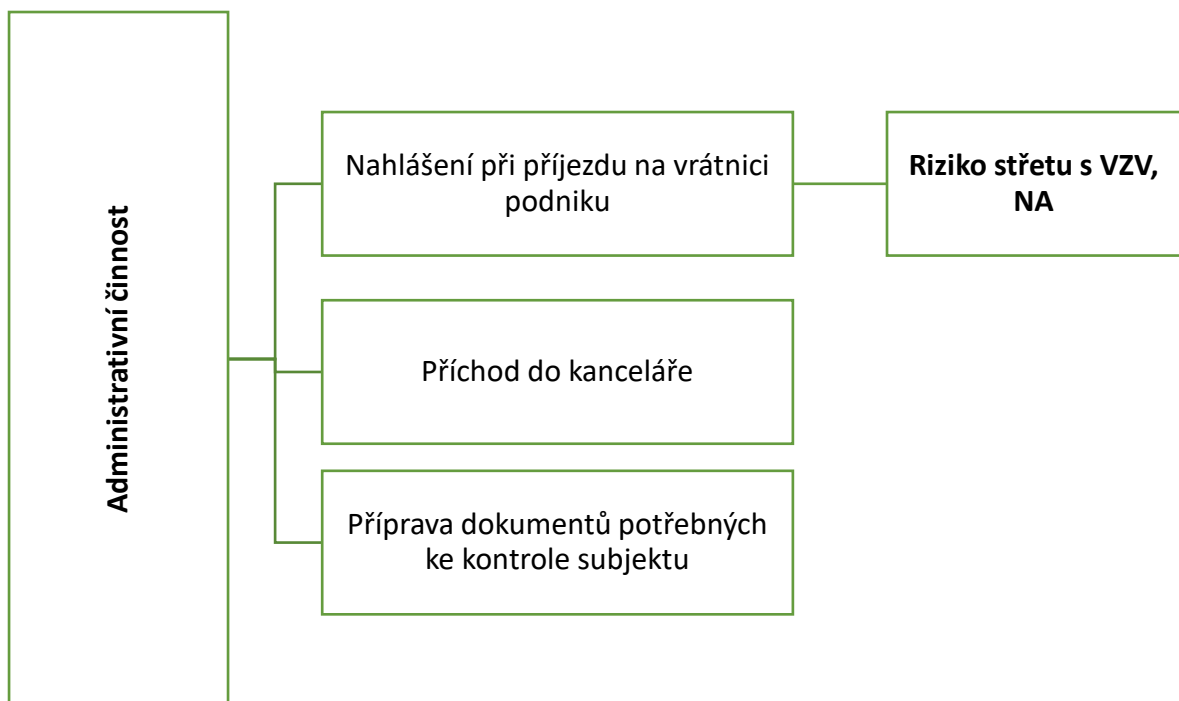

Obrázek 13 – Příslušník CS při práci ve výškách
(zdroj, vlastní)

V případě zjištění vedoucími zaměstnanci podniku o porušení těchto povinností může zaměstnanec podniku napomenout příslušníky k nápravě. Při opakovaném porušení informovat nadřízeného příslušníka CS písemnou formou a při odmítnutí příslušníka k používání OOPP vykázat dotyčného z areálu podniku.

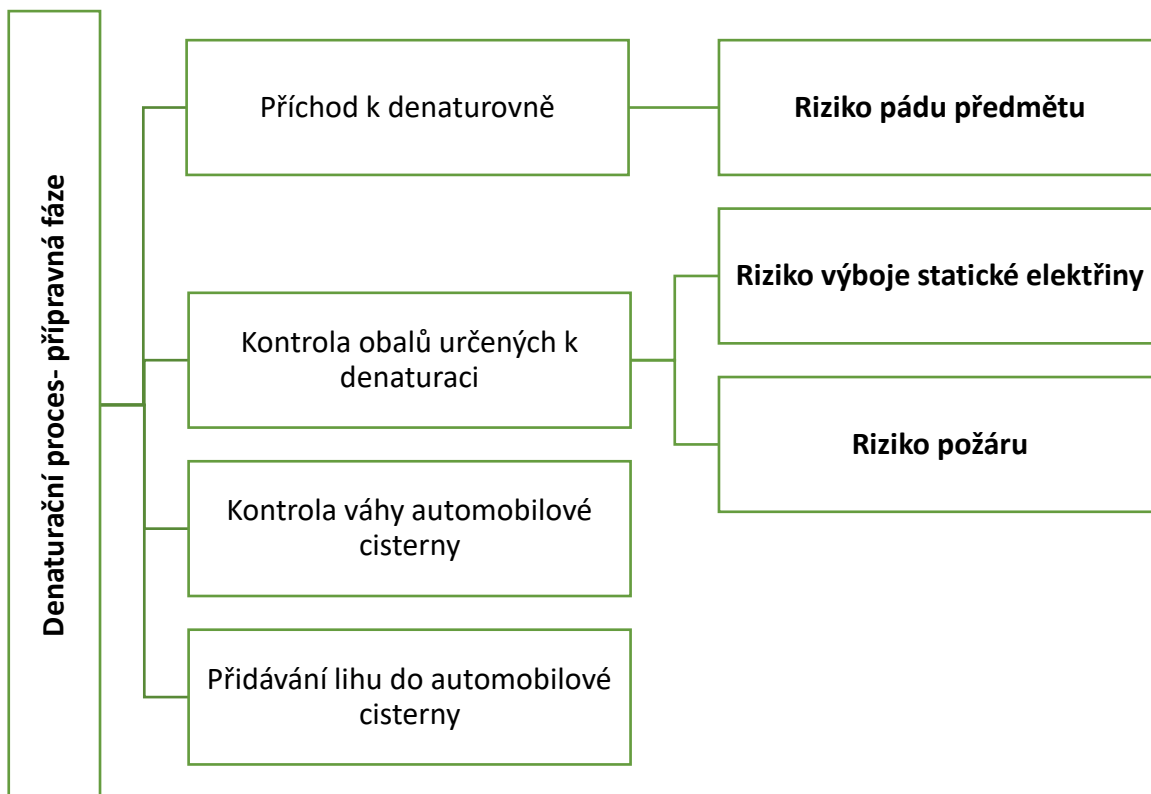
7 RIZIKA PŘI KONTROLNÍCH ČINNOSTECH PŘÍSLUŠNÍKŮ

Činnost příslušníků CS v podobě denaturace automobilové cisterny od počátku příjezdu do podniku až po poslední úkon v sobě zahrnuje administrativní činnost a odjezd příslušníků na místo působiště (Obrázek 14 až 17). Časová osa je rozdělena do 4 úseků a znázorňuje rizika při konkrétních činnostech, kterým jsou příslušníci CS vystaveni. Rizika jsou zaznačená od prvopočátku a vyskytují se i při dalších činnostech příslušníků CS. Po celou dobu musí brát příslušníci CS na zřetel, že pracují ve výbušném prostředí a přizpůsobit tomu veškerou ochranu zdraví a dodržování bezpečnostních pokynů lihovaru.

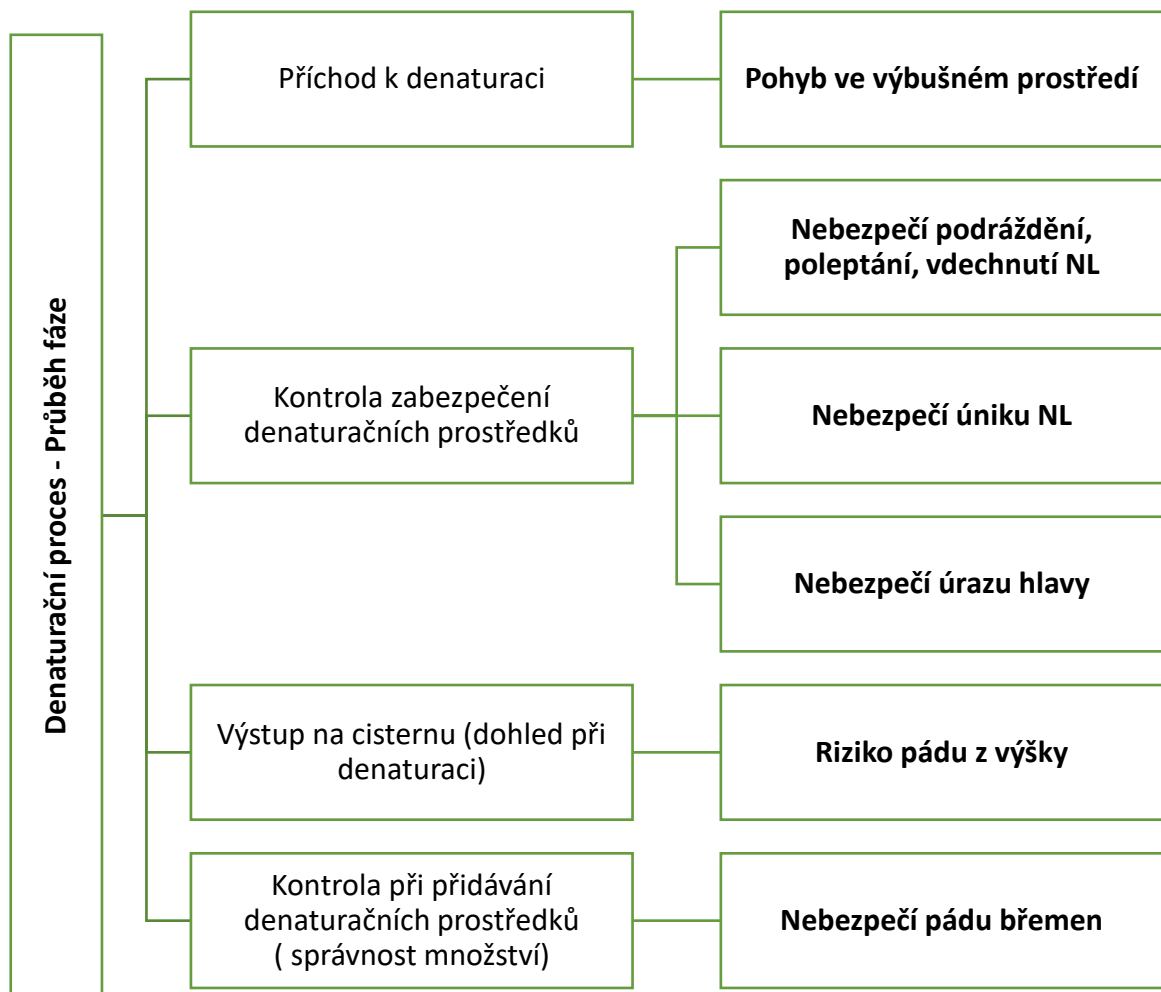
Obrázek 14 – Rizika při administrativní činnosti (zpracování, vlastní)

První část časové osy lze nazvat jako **administrativní činnost**. Vzhledem k vysokému výskytu dopravců pohybujících se po areálu podniku v rámci autodopravy hrozí příslušníkům při příjezdu do areálu podniku riziko v podobě střetu s nákladním automobilem. Mimo dopravců s automobilovou dopravou se v areálu pohybují zaměstnanci s vysokozdvíhými vozíky, kdy i v tomhle případě může dojít ke střetu.

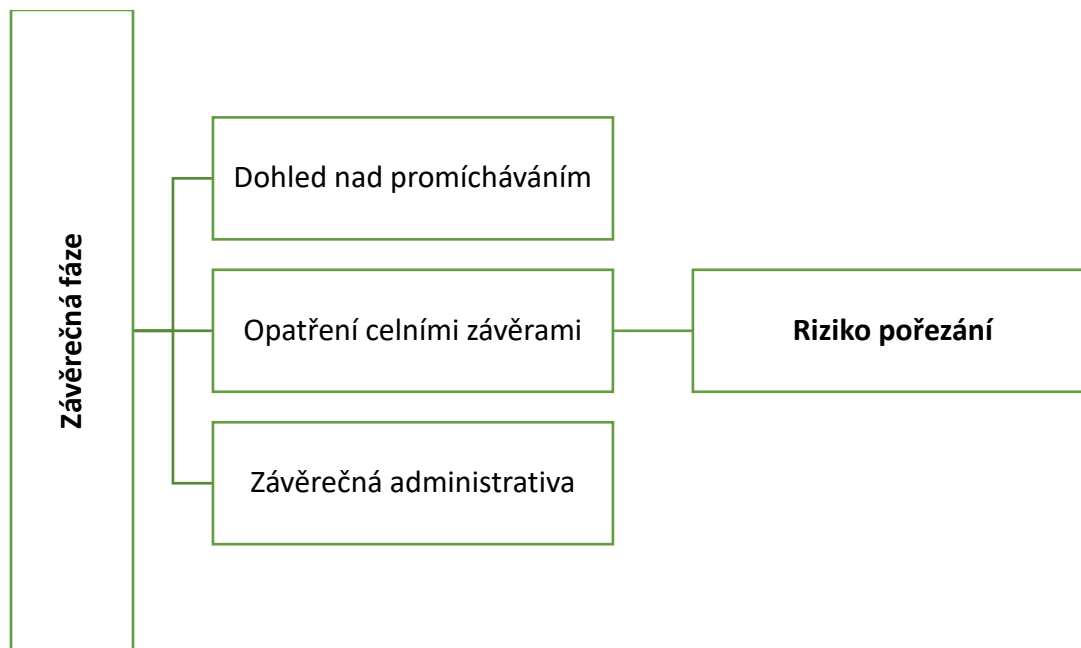
Obrázek 15 – Rizika při přípravné fázi denaturačního procesu (zpracování, vlastní)

V druhé části časové osy je zobrazena část, která je nazvaná **denaturační proces – přípravná fáze**. Jedná se o fázi, kdy příslušník CS kontroluje obaly určené k denaturaci lihu, následně dojde k zvažení automobilové cisterny na váze podniku a posledním krokem v této fázi je přidávání (napouštění) lihu do automobilové cisterny. Přípravná fáze slouží, jak již název napovídá, k přípravě obalů určených k denaturaci. Příslušníkovi CS pověřenému kontrolou hrozí riziko pádu předmětu (pád obalu určenému k naplnění lihem, přemisťovací rameno apod.), výboj statické elektřiny (špatné nebo žádné uzemnění automobilové cisterny), požár při nedodržení bezpečnostních značek a porušení bezpečnostních pokynů.

Obrázek 16 – Rizika při denaturačním procesu (zpracování, vlastní)

Třetí fází, která je pro příslušníky CS nejdůležitější je samotný **denaturační proces**. Při denaturačním procesu hrozí příslušníkům CS nejvíce rizik, a to v podobě nebezpečí podráždění, poleptání a vdechnutí NL při kontrole zabezpečení denaturačních prostředků a manipulaci s nimi. Dále potom nebezpečí úniku NL v případě mechanického poškození nádoby, ve které se NL skladují. Příslušníkovi CS, který je pověřen dohledem přidávání denaturačních činidel, hrozí riziko pádu z výšky nejen při výstupu na cisternu, ale i při samotném dohledu na cisterně. Při celém procesu hrozí nebezpečí úrazu hlavy a nebezpečí pádu břemen všem příslušníkům CS vykonávající dohled nad denaturací.

Obrázek 17 – Rizika při závěrečné fázi denaturace (zpracování, vlastní)

Do závěrečné fáze se zařadí dohled nad promícháváním, opatření celními závěrami a závěrečnou administrativou. V této fázi příslušníci CS musí dbát bezpečnosti nad opatřováním celními závěrami, aby nedošlo k poranění v podobě pořezání o plombovací příslušenství, které používají k zamezení manipulace neoprávněnými osobami. Veškerá další rizika již byla popsána v předchozích fázích vybrané kontrolní činnosti.

8 APLIKACE VYBRANÝCH METOD ANALÝZY RIZIK

Nejdůležitější fáze v procesu hodnocení rizik (analýze rizik) je identifikace všech možných nebezpečí, která hrozí a mohou vyvolat nežádoucí účinky v podobě úrazů, hmotných škod a jiných nepříznivých situací. Analýza rizik má dva základní přístupy řešení, a to kvalitativní metody, kvantitativní metody nebo jejich kombinace.

Kvalitativní metoda je postavena na popisu závažnosti potencionálního dopadu a pravděpodobnosti, že se daná událost stane. Rizika jsou v tomto případě vyjádřena v určitém rozsahu. Slovně mohou být vyjádřena jako například malé, střední, velké. Číselně na stupnici od 1 do 10. Jedná se o jednodušší a rychlejší metody, ale za to více subjektivní.

Naopak **kvantitativní metoda** je založena na matematickém výpočtu riziku z počtu výskytu hrozby a jejího dopadu. Metoda využívá číselného ohodnocení jak při vzniku, tak i při dopadu události a je vyjádřena ve finančních termínech. Jedná se o metody, které si žádají více času a úsilí. Na druhou stranu nám poskytují finanční vyjádření rizik, které je pro jejich zvládnání optimálnější.

Kombinace metod, které lze označit i jako semi-kvantitativní, vycházející z číselných údajů. Výhoda této metody spočívá v menší náročnosti na spotřebu zdrojů nebo času, zohlednění správce systému, jeho okolí a další. (Smejkal a Rais,2013)

8.1 Aplikace metody kontrolního seznamu – CLA

Kontrolní seznam (check list – CLA) je metoda sloužící k identifikaci rizik. Metoda využívá seznam položek, kroků nebo úkolů, kterými se kontroluje správnost nebo úplnost postupu. Jedná se o jednu z nejsnadnějších a nejpoužívanějších technik analýzy nebo kontroly.

Pomocí kontrolního seznamu pracovník kontroluje správnost nebo úplnost počínání. Kontrolní seznam je tvořen otázkami na, které je odpovídáno ano/ne. Lze přiřadit i více možností odpovědí jako např. téměř splňuje, je třeba kontrola a další. (Analýza pomocí kontrolního seznamu - CLA (Checklist analysis), 2013)

V tabulce 1 je sestaven kontrolní seznam týkající se BOZP při kontrolní činnosti příslušníků CS. Na otázky je odpovězeno následně kladně nebo záporně. Z provedené analýzy za pomocí kontrolního seznamu lze definovat možná bezpečnostní rizika pro příslušníky CS.

Tabulka 1 – Kontrolní seznam – CLA (zpracování, vlastní)

Identifikace nebezpečí		
Otázka	ANO	NE
Probíhá školení příslušníků na BOZP?		
Je školení dostačující i pro nově příchozí příslušníky CS?		
Mají příslušníci CS povinnost nosit OOPP?		
Jsou příslušníci CS vybaveni OOPP?		
Dodržují příslušníci CS tuto povinnost?		
Kontrolují příslušníci CS neporušenost a kompletnost OOPP před každým použitím?		
Jsou OOPP pravidelně revidovány?		
Jsou příslušníci CS vybaveni vhodným oděvem do výbušného prostředí?		
Jsou příslušníci CS školeni pracovníkem podniku na možná rizika (NL, manipulační technika, místo pro NA apod.)		
Je pracoviště vybaveno vhodným bezpečnostním značením?		
Dodržují příslušníci CS bezpečnostní značení?		
Je pracoviště vybaveno prostředky pro první pomoc?		
Jsou příslušníci CS školeni na provádění první pomoci?		
Je řidiči NA udržován povrch při nepříznivých klimatických podmínkách?		
Dodržují příslušníci CS nošení OOPP při práci ve výškách?		
Dodržují příslušníci CS pracovní postupy při práci s NL?		
Jsou NL řádně skladovány a označeny?		
Došlo v minulosti k smrtelnému úrazu příslušníka CS při kontrolních činnostech v areálu podniku?		
Došlo v minulosti k úrazu příslušníka CS při kontrolních činnostech v areálu podniku?		

Z vytvořeného kontrolního seznamu lze identifikovat možné hrozby pro vznik rizika pro příslušníky CS provádějící kontrolní činnost.

8.2 Aplikace jednoduché bodová polokvantitativní metody

Další metodou analýzy rizik je jednoduchá polokvantitativní metoda PNH. Jedná se o jednoduchou metodu, kde se vyhodnocuje příslušné riziko ve třech složkách a to pravděpodobnost vzniku (**P**), pravděpodobnost následků (**N**) a názor hodnotitelů (**H**). Pravděpodobnost vzniku (**P**) je odhad pravděpodobnosti, se kterou může případné nebezpečí opravdu nastat. Hodnotí se vzestupně na stupnici čísla 1 do 5 (Tabulka 2).

Tabulka 2 - Pravděpodobnost vzniku a existence nebezpečí (KOUDELKA, Ctírad a Václav VRÁNA,2006)

Nahodilá	1
Nepravděpodobná	2
Pravděpodobná	3
Velmi pravděpodobná	4
Trvalá	5

Pravděpodobnost následků (**N**) je závažnost nebezpečí následku, který je hodnocen rovněž na stupnici od 1 do 5 (Tabulka 3).

Tabulka 3 – Možné následky ohrožení (KOUDELKA, Ctírad a Václav VRÁNA, 2006)

Poškození zdraví bez pracovní neschopnosti	1
Absenční úraz (s pracovní neschopností)	2
Vážnější úraz vyžadující hospitalizaci	3
Těžký úraz a úraz s trvalými následky	4
Smrtelný úraz	5

Názor hodnotitelů (**H**) bere v potaz zejména míru závažnosti ohrožení. Počet ohrožených osob, čas působení ohrožení, možnost zajištění první pomoci, technický stav a další významné vlivy ovlivňující riziko (Tabulka 4).

Tabulka 4 – Názor hodnotitelů (KOUDELKA, Ctírad a Václav VRÁNA, 2006)

Zanedbatelný vliv na míru nebezpečí a ohrožení	1
Malý vliv na míru nebezpečí a ohrožení	2
Větší, zanedbatelný vliv na míru ohrožení a nebezpečí	3
Velký a významný vliv na míru ohrožení a nebezpečí	4
Více významných a nepříznivých vlivu na závažnost a následky ohrožení nebezpečí	5

Hodnocení rizika se získá součinem, jehož výsledkem je ukazatel míry rizika. Míra rizika je značena písmenem **R** (vztah 1).

$$R = P \times N \times H \quad (1)$$

Bodové rozpětí (Tabulka 5) vyjadřuje důležitost přijetí opatření ke snížení rizika a důležitost bezpečnostních opatření, která by měla být obsažena v plánu zvýšení bezpečnosti.

Tabulka 5 - Bodové rozpětí (KOUDELKA, Ctirad a Václav VRÁNA, 2006)

Rizikový stupeň	R	Míra rizika
I.	> 100	Nepřijatelné riziko
II.	51 ÷ 100	Nežádoucí riziko
III.	11 ÷ 50	Mírné riziko
IV.	3 ÷ 10	Akceptovatelné riziko
V.	< 3	Bezvýznamné riziko

Po stanovení míry rizika (Tabulka 5) je riziko rozděleno do pěti rizikových stupňů I. až V. a hodnoceno následovně:

- **nepřijatelné riziko** vyžaduje okamžité zastavení činnosti do doby, než budou zrealizovány nezbytná opatření a nové vyhodnocení rizik, práce nesmí být opět zahájena, dokud nedojde k ošetření rizika na přijatelnou mez,
- **nežádoucí riziko** vyžaduje provedení bezpečnostních opatření ke snížení rizika na přijatelnou mez a přidělení potřebných zdrojů,
- **mírné riziko** vyžaduje zpravidla realizaci bezpečnostních opatření dle zpracovaného plánu podle rozhodnutí vedení podniku (implementování prostředků ve stanoveném časovém období), v případě, že je riziko spojeno se nebezpečnými následky je nutné provést další zhodnocení (stanovení pravděpodobnosti vzniku úrazu) pro snížení rizika,
- **akceptovatelné riziko** je přijatelné riziko se souhlasem vedení, které zvažuje náklady na případné řešení a v případě, že nelze provést technická bezpečnostní opatření, zavedou se opatření organizační (školení, dozor),
- **bezvýznamné riziko** je riziko u, kterého není vyžadováno žádné zvláštní opatření. Na riziko je upozorněno a jsou uvedena např. výchovná opatření, protože nemůžeme říci, že se jedná o 100 % bezpečnost. (KOUDELKA, Ctirad a Václav VRÁNA, 2006)

Tabulka 6 - Polokvantitativní metoda PNH (zpracování, vlastní)

Charakteristika rizika	Zdroj rizika	Opatření předcházející vzniku rizika	P	N	H	R	Rizikový stupeň
Střet s NA	Pohyb mimo vyznačené úseky pro chodce	Dodržování vyznačených úseků pro chodce	3	3	3	27	3 Mírné riziko
Pád předmětu	Nezabezpečené přemísťovací rameno	Pravidelné kontroly zabezpečení	2	5	4	40	3 Mírné riziko
Výboj statické elektřiny	Nedodržení bezpečnostních pokynů – lidské selhání	Kontrola připojení k odzemnění	2	2	3	12	3 Mírné riziko
Únik NL	Prasknutí nádoby s NL	Pravidelné kontroly nádob	2	1	2	4	4 Akceptovatelné riziko
Vdechnutí NL	Nedodržení bezpečnostního postupu při odběru vzorku	Dodržení bezpečnostního postupu, použití OOPP	3	1	2	6	4 Akceptovatelné riziko
Úraz hlavy o potrubí	Nedodržení použití OOPP	Důsledné použití OOPP – bezpečnostní přilby	4	2	3	24	3 Mírné riziko
Pád z výšky	Nezajištění osob při práci ve výškách	Použití OOPP- bezp. postroj, kotvící body	3	5	5	75	2 Nežádoucí riziko

Tabulka 7 - Polokvantitativní metoda (pokračování tabulky, vlastní)

Charakteristika rizika	Zdroj rizika	Opatření předcházející vzniku rizika	PNHR				Rizikový stupeň
			P	N	H	R	
Uklouznutí	Mokrý podlahy	Vizuální kontrola, pevná obuv, použití OOPP	4	3	4	48	3 Mírné riziko
Uklouznutí – pád z výšky	Ledová námraza, navátý sníh, mokré povrchy	Použití OOPP, vizuální kontrola před vstupem na povrchy	5	4	5	100	2 Nežádoucí riziko
Úraz elektrickým proudem	Nesprávná manipulace se spotřebiči	Dodržování bezpečnostních pokynů.	5	2	3	30	3 Mírné riziko
Úraz elektrickým proudem	Poškozené zásuvky, přívod do sítě	Pravidelná revize	2	2	2	8	4 Akceptovatelné riziko
Požezání	Kancelářské potřeby	Pozornost při práci s potřebami	1	1	1	1	5 Bezvýznamné riziko
Požezání	Pomůcky k zabezpečení proti nežádoucí manipulaci	Pozornost při práci s pomůckami, školení	2	1	2	4	4 Akceptovatelné riziko
Nebezpečí výbuchu	Lidské selhání – nedodržení BOZP ve výbušném prostředí	Dodržování bezpečnostního postupu, dodržování značení zákazu	3	5	2	30	3 Mírné riziko

Z výsledku jednoduché polokvantitativní metody PNH vyplývá:

- Že nehrozí rizika v podobě 1. rizikového stupně, označeného jako nepřijatelné riziko.

- Nejvýznamnější riziko je v podobě **2. rizikového stupně** označeného jako nežádoucí riziko. Jako nejvýznamnější riziko je zde hodnoceno riziko pádu z výšky, které může nastat při nezajištění osob, které vykonávají dohledovou činnost na automobilové cisterně. Nebezpečí pádu z výšky je větší, pokud jsou nepříznivé podmínky jako je neodklizená sněhová pokrývka, námraza nebo mokrá povrch.
- Pod **rizikovým stupněm 3**, který je označen jako mírné riziko, byla vyhodnocena rizika v podobě střetu s nákladním automobilem hrozící při pohybu v areálu lihovaru a nedodržení bezpečnostních pokynů. Jelikož se jedná o areál, ve kterém se nachází velká řada potrubí, strojů na zpracování lihu a skladování přepravních obalů a NL je zde riziko pádu předmětu, nebezpečí úrazu hlavy, nebezpečí uklouznutí a v neposlední řadě úraz elektrickým proudem nebo výbojem statické elektřiny v případě nedostatečného zabezpečení automobilové cisterny.
- Akceptovatelné riziko neboli **rizikový stupeň 4** byla vyhodnocena rizika jako pořezání při práci s pomůckami k zabezpečení proti nežádoucí manipulaci, úraz elektrickým proudem u poškozené elektrické zásuvky, vdechnutí NL při nedodržení bezpečnostního postupu u odběru vzorků a únik NL, pokud by došlo k prasknutí nádoby, kde jsou NL uchovávány.
- Bezvýznamné riziko pod **5. rizikovým stupněm** bylo vyhodnoceno pouze riziko pořezání o kancelářské potřeby.

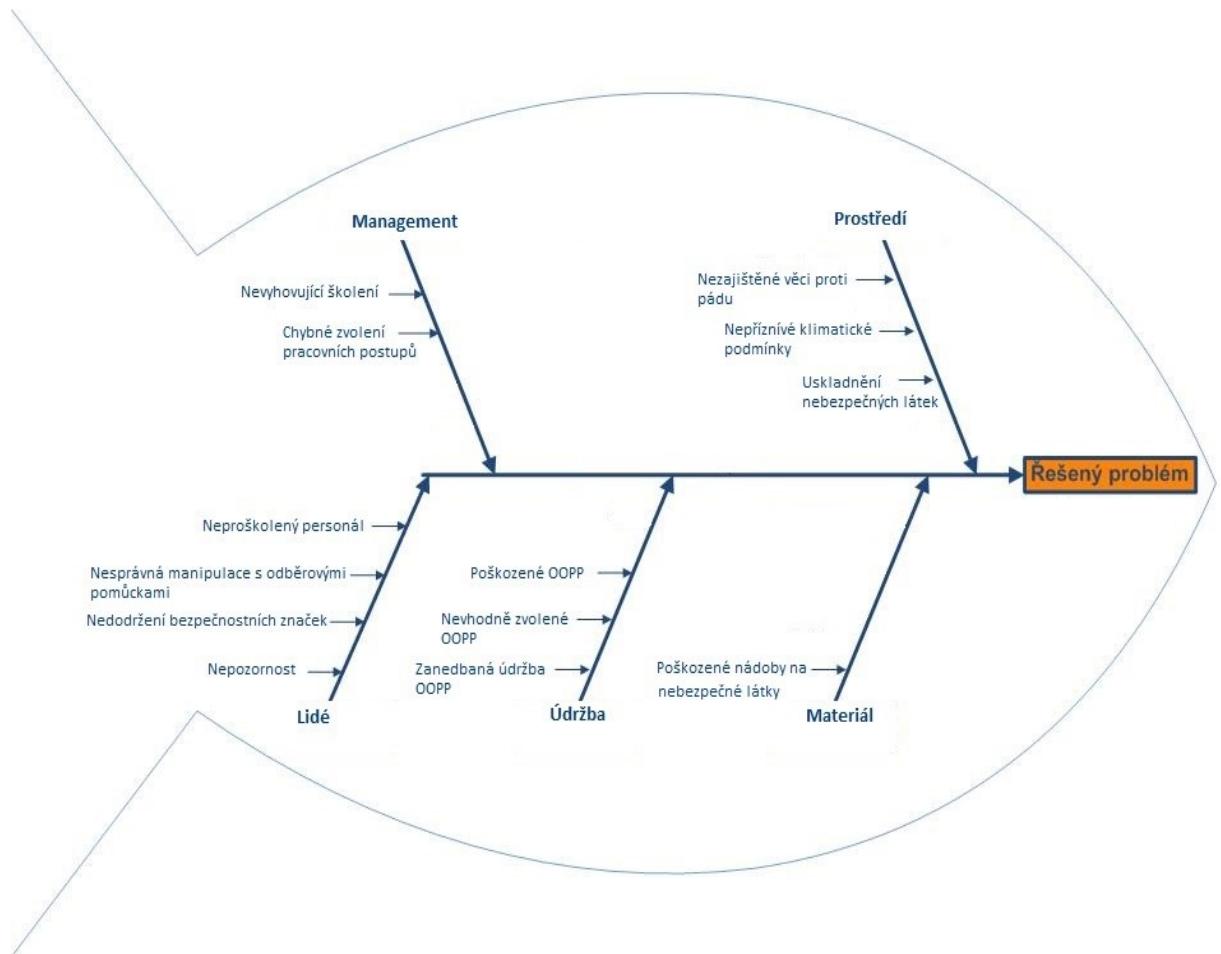
8.3 Diagram příčin a následků – Ishikawa diagram

Další metodou k identifikaci rizik je diagram příčin a důsledků – Ishikawa diagram. Ishikawa diagram (podle Kaoru Ishikawy, který jej poprvé použil v 60. letech) se zaměřuje na příčiny a důsledky. Ishikawa diagram je známý také pod názvem „rybí kost“ pro svůj vzhled. Princip diagramu spočívá v nakreslení páteře ryby, kde na páteř navazují jednotlivé kategorie s příčinami. Následek (řešený problém) je zobrazen jako hlava ryby. Princip tedy vychází ze základního zákona – každá příčina má svůj důsledek. (Korecký a Trkovský, 2011) Jedná se o týmovou metodu, kdy je využíván brainstorming pro zjištění všech možných i málo pravděpodobných příčin problému, který chceme řešit. Postup při tvorbě Ishikawa diagramu je následující:

- sestavení týmu členů, kteří mají s problémem co do činění,

- vytvoření obdélníku do, kterého bude vypsán řešený problém a od kterého nakreslíme vodorovnou čáru (páteř ryby),
- připojení větvě (kosti) k vodorovné čáře (páteři) a k nim obecné oblasti pod, kterými se příčiny nacházejí (materiál, procesy, metody, technologie, stroje, lidé, prostředí),
- definování potenciálních příčin a připojení k jednotlivým větvím (kostem),
- po vyčerpání potenciálních příčin, ohodnocení příčin váhovým koeficientem,
- analyzování příčin s největšími váhovými koeficienty,
- doplnění dat k analyzovaným příčinám z reportingu nebo dashboardu,
- určení podle Paretovy analýzy, které příčiny řešit jako první,
- definování jasných úkolů k odstranění příčin,
- sledování, zda byla objevena skutečná příčina a problém se již nevyskytuje nebo zda se musí nalézt jiné řešení. (Střelec, 2006)

Pro hledání příčin bylo určeno 5 dimenzí (management, prostředí, lidé, údržba a materiál), které byly aplikována na CS ČR (Obrázek 18).

Obrázek 18 - Ishikawa diagram (zpracování,vlastní)

Hledání možných příčin ochrany zdraví:

- **Management:** zamyslíme-li se nad možnými příčinami způsobené managementem, nastávají příčiny v podobě nevhovujícího školení příslušníků CS a chybně zvolenými pracovními postupy.
- **Prostředí:** pokud se budou v lihovaru při kontrolních činnostech nacházet věci nezajištěné proti pádu, může to ohrozit pracovníky, kteří se v blízkosti nacházejí. V případě nepříznivých klimatických podmínek, hrozí příslušníkům CS pády z výšky nebo například podklouznutí na mokřém povrchu. V neposlední řadě jsou to uskladněné nádoby s NL, s kterými příslušníci CS pracují.
- **Lidé:** zde se jeví největším úskalím neproškolený personál, nesprávná manipulace s odběrovými pomůckami a nedodržení bezpečnostních značek. Důležitou roli zde hraje i nepozornost příslušníků CS při kontrolní činnosti.

- Údržba: při ochraně zdraví hrají důležitou roli OOPP, které příslušníci nosí. Zde nastává problém při poškozených OOPP, které již neplní svou funkci, nevhodně zvolené OOPP pro konkrétní činnosti a v neposlední řadě zanedbaná údržba OOPP.
- Materiál: problémy v podobě materiálů mohou nastat zejména v podobě poškozených nádob, kde se skladují NL.

9 NÁVRHY OPATŘENÍ

Na základě identifikace rizik pomocí kontrolního seznamu - CLA a provedení analýzy rizik za pomoci jednoduché polokvantitativní metody PNH a Ishikawa diagramu příčin a následků při kontrolní činnosti příslušníků CS v lihovaru Tereos a.s v Kojetíně byly zjištěny rizika, která je potřeba vhodně ošetřit. Je důležité si uvědomit, že nejdůležitějším prvkem v oblasti BOZP je právě lidský faktor. Příslušníci CS musí být obeznámeni s riziky a následky, které jim v případě nedodržení bezpečnostních pokynů mohou hrozit. Každý by měl v první řadě hlavně chránit zdraví své a ostatních přítomných osob. Zaměříme-li se na BOZP v areálu lihovaru zjistíme, že je na kvalitní úrovni a dodržuje veškerá zákonná ustanovení BOZP. Tomu napovídá i to, že v průběhu let, kdy je v lihovaru Kojetín prováděna kontrolní činnost zde nedošlo k závažnému ani jinému úrazu příslušníka. CS. I přes veškerou snahu jak subjektu, u kterého je kontrolní činnost prováděna, tak zaměstnavatele příslušníků CS může dojít k ohrožení zdraví. Za pomoci analýz uvedených výše byly odhaleny nedostatky, které však souvisí ve velké většině s lidským selháním, proto jsou navržena opatření uvedená v dalších podkapitolám.

9.1 Eliminace nebezpečí při nedodržování ochranných osobních pracovních pomůcek

Příslušník CS před zahájením každé kontrolní činnosti vizuálně zkontroluje, zda jsou OOPP kompletní a neporušené. V případě, že příslušník CS zjistí jakékoliv nesrovnalosti (chybějící popruh, nekompletní OOPP apod.) nahlásí tuto skutečnost služebnímu funkcionáři. Vzhledem k faktu, že se setkáváme neustále s neznalostí postupu při zjištění závad OOPP, je na místě doporučit vytvoření informačních kartiček, které budou vyvěšené v kanceláři příslušníku CS nacházející se v lihovaru, a na kterých bude uvedený postup v případě takového zjištění. Kartičky by měly být vytvořené včetně obrázků, kde budou zobrazeny komponenty, ze kterých se OOPP skládá a jak dané komponenty poskládat do funkčního stavu. V tomhle případě pomůže i zvýšení četnosti namátkového auditu od služebního funkcionáře, který bude kontrolovat správnost použití OOPP. Je důležité si neustále připomínat důležitost OOPP a jejich významnou roli v případě možného nebezpečí.

Jelikož se příslušníci CS při kontrolních činnostech v lihovaru nacházejí i ve výbušném prostředí, stojí za zvážení pořízení antistatických oděvů.

9.2 Eliminace nebezpečí u práce ve výškách

Nejrizikovějším je pro příslušníky CS pád z výšky v případě nedodržení BOZP nebo při nevhodných klimatických podmínkách v podobě námrazy, sněhové pokrývky, deště. Příslušníci CS musí pečlivě dbát na veškeré pokyny a poctivě nosit OOPP pro práci ve výškách jako je postroj pro práci ve výškách, bezpečnostní helma a správná obuv. Před každou kontrolní činností je na příslušníkovi CS, aby došlo k vizuální kontrole postroje pro práci, zda je kompletní a nepoškozený (kontrola podle vytvořených kartiček s pokyny). Na cisternovém vozidle se příslušníci CS jistí za zábradlí, které však není úplně stabilní. V tomto případě se lze jistit pro větší bezpečnost za potrubí nacházející se podél plošiny (Obrázek 19). Na levé straně obrázku je jištění stávající, na pravé straně možná varianta uchycení pro větší bezpečnost.

Obrázek 19 – Možnosti jištění příslušníka CS při práci na cisterně

Další bezpečnostní opatření při práci ve výškách:

- při nepříznivých klimatických podmínkách (silná námraza, dešť) příslušníci CS odmítnou práci na cisternovém vozidle pro svou vlastní bezpečnost,
- při sněhové pokrývce nacházející se na cisternovém vozidle trvají příslušníci CS před výkonem kontrolní činnosti na odklizení pokrývky řidičem,
- dodržení vhodného vybavení v podobě správné protiskluzové obuvi, popřípadě rukavic.

9.3 Eliminace nebezpečí při zacházení s nebezpečnými látkami

Příslušníci CS do přímého kontaktu s NL přicházejí pouze v případě odběru vzorků. Mimo odběry vzorků s NL, které se přidávají při denaturaci do lihu, manipulují skladníci. Příslušníci CS jsou školeni na práci s NL při odborném kurzu na odběr vzorků. Ne všichni, však odborný kurz mají a je to tedy možnost, že při odběru pomocník vzorkaře není školen na zacházení s NL. Bezpečnostní opatření:

- proškolení všech příslušníků CS bez ohledu na to, zda jsou „vzorkaři“ na zacházení s NL a jejich účinky na lidský organismus v případě zasažení,
- vizuální kontrola nádob ve, kterých se NL nachází a v případě zjištění porušení obalu upozornit referenta kvality v podniku na tuto skutečnost,
- dodržování pracovních postupů uvedených ve Samancte podle druhu odebírané látky, včetně vybavení OOPP. V případě absence určitého druhu OOPP neprovádět odběr vzorku a nahlásit tuto skutečnost služebnímu funkcionáři,
- školení všech příslušníků CS na první pomoc v případě zasažení NL.

9.4 Školení příslušníků Celní správy České republiky

V rámci zkvalitnění bezpečnostního prostředí a BOZP příslušníků CS je tedy nejdůležitější vhodné a účelné školení zajišťující odbornou přípravu příslušníků ke kontrolní činnosti. Příslušníci CS vykonávající činnost v lihovaru by měli být odborněji školeni mimo e-learning na rizika, kterých mohou být vystaveni při práci v podniku. Školení by mělo být zaměřeno na NL, práci ve výbušném prostředí a manipulaci s OOPP, včetně názorných ukázek. Pro práci ve výškách by měli být vyškoleni všichni příslušníci CS, kterých se práce týká, a to nejenom v rámci v e-learningu, ale i na sestavení bezpečnostního popruhu a co vše musí obsahovat, včetně práce s ním. Školení by mělo být prováděno v kratších intervalech, než je stávající, a to formou výukového dne, který by byl zakončen vědomostním testem, popř. dotazováním školitele pro ověření znalostí potřebných k provádění kontrolních činností.

ZÁVĚR

Diplomová práce se zabývá problematikou bezpečnosti a ochrany zdraví při kontrolní činnosti příslušníku CS ČR ve vybraném podniku.

Výběr podniku (Tereos TTD v Kojetíně) pro účely diplomové práce byl vybrán s ohledem na vlastní zkušenosti jako příslušníka CS ČR provádějící kontrolní činnosti v rámci výkonu služby.

Hlavním cílem diplomové práce bylo na základě zkušeností a aplikace metod vyhodnotit možná hrozící nebezpečí a navrhnout optimální ošetření, která by byla maximálně účinná. Podnik, který byl vybrán pro analýzu možných rizik, je prostor, kde číhá nebezpečí na každém kroku, jelikož se jedná o chemický průmysl. Příslušníci jsou při každé kontrolní činnosti vystaveni většímu počtu rizik, která se skrývají v podobě uskladněných nebezpečných látek i látek se, kterými se v daný den pracuje, prochází mezi výrobními zařízeními, kde i sebemenší neopatrnost může znamenat možný úraz.

Pro dosažení hlavního cíle diplomové práce byly určeny dílčí cíle, které jsou zpracované v teoretické a praktické části diplomové práce.

V teoretické části byla objasněna oblast bezpečnosti a ochrany zdraví a povinnosti zaměstnavatele a zaměstnance důležitých pro ochranu zdraví. Část teoretické části je věnována i samotným činnostem, které mohou pro příslušníky CS představovat určitá nebezpečí.

Praktická část ve svém úvodu charakterizuje vybraný podnik. Dále řeší kontrolní činnost, která je příslušníky CS vykonávána, včetně povinností, které musí příslušníky CS pro výkon služby splnit. Jedná se zejména o povinná školení, povinnost vybavení ochranných osobních prostředků a pracovního oděvu. V další části byl vytvořený časový sled vybrané činnosti v podobě denaturace lihu do automobilové cisterny, což lze označit za nejčastější denaturaci prováděnou příslušníky.

Důležitou kapitolou praktické části je vytvoření kontrolního seznamu a aplikace vybraných metod, kterými jsou jednoduchá polokvantitativní metoda PNH a diagram rybí kosti. Na základě uvedených metod jsou identifikována rizika, pro níž jsou následně navrženy opatření k minimalizaci rizik, které by mohly zvýšit BOZP příslušníků CS.

Cíl diplomové i dílčí cíle diplomové práce byly splněny.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

Analyza pomocí kontrolního seznamu - CLA (Checklist analysis), 2013. Management Mania [online]. [cit. 2022-04-18]. Dostupné z: <https://managementmania.com/cs/analyza-kontrolni-seznam-cla-checklist-analysis>

BELICA, Ondřej, 2014. Práce a záchrana ve výškách a nad volnou hloubkou. Praha: Grada. ISBN 978-80-247-5055-2.

BOYLE, Tony. Health and Safety: Risk management [online]. 4th Edition. London [cit. 2021-10-12]. ISBN 9781315638515

BUDŇÁKOVÁ, Michaela a Antonín DUŠÁTKO, c2012. Skladové objekty a jejich provoz z pohledu bezpečnostních, hygienických a požárních předpisů. Olomouc: ANAG. Práce, mzdy, pojištění. ISBN 978-80-7263-756-0.

ČESKO. Zákon 361/2003 Sb. [online]. © AION CS, s.r.o. 2010-2021 . [cit. 28-02-2022]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2003-361>

ČESKO. Nařízení vlády 201/2010 Sb. [online]. © AION CS, s.r.o. 2010-2021 . [cit. 21-03-2022]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2010-201>

ČESKO. Nařízení vlády 390/2021 Sb. [online]. © AION CS, s.r.o. 2010-2021 . [cit. 23-03-2022]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2021-390>

ČESKO. Zákon 362/2005 Sb. [online]. © AION CS, s.r.o. 2010-2021 . [cit. 28-02-2022]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2005-362>

ČESKO. Zákon 224/2015 Sb. [online]. © AION CS, s.r.o. 2010-2021 . [cit. 02-03-2022]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2015-224>

ČESKO. Zákon 133/1985 Sb. [online]. © AION CS, s.r.o. 2010-2021 . [cit. 02-03-2022]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1985-133>

ČESKO. Vyhláška 246/2001 Sb. [online]. © AION CS, s.r.o. 2010-2021 . [cit. 30-03-2022]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2001-246>

FOTR, Jiří a Jiří HNILICA, 2014. Aplikovaná analýza rizika ve finančním managementu a investičním rozhodování [online]. 2., aktualiz. a rozš. vyd. Praha: Grada [cit. 2022-02-24]. Expert (Grada). ISBN 978-80-247-9185-2. Dostupné z: <https://www.bookport.cz/e-kniha/aplikovana-analyza-rizika-ve-financnim-managementu-a-investicnim-rozhodovani-785888/#>

FRANK, Radim, 2012. Bezpečnost práce ve výškách a nad volnou hloubkou: publikace ke vzdělávání pracovníků pro pracoviště s rizikem pádu z výšky nebo do hloubky. Praha: Ministerstvo práce a sociálních věcí. ISBN 978-80-7421-055-6.

HLOUŠKOVÁ, Pavla, [2007]-. Zákoník práce: prováděcí nařízení vlády a další související předpisy: s komentářem k ... Olomouc: ANAG. Práce, mzdy, pojištění. ISBN 978-80-7263-850-5.

HUGHES, Phil a Ed FERRETT, 2013. International health and safety at work: for the NEBOSH international general certificate. 2nd ed. New York: Routledge. ISBN 9780415535113

Intranet Celní správy České republiky, dostupné z: <http://e-learning.cs.mfcr.cz/course/view.php?id=61>

JANÁKOVÁ, Anna, 2018. Abeceda bezpečnosti a ochrany zdraví při práci. 6. Olomouc: ANAG. Práce, mzdy, pojištění. ISBN 978-80-7554-171-0.

KOČÍ, Miroslav, Miroslava KOPECKÁ a Jindřich STIEBITZ, c2013. Průvodce odborně způsobilých osob problematikou bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, hornické činnosti a požární ochrany. Olomouc: ANAG. Práce, mzdy, pojištění. ISBN 9788072638345.

KOUDELKA, Ctirad a Václav VRÁNA, 2006. Rizika a jejich analýza [online]. [cit. 19-03-2022]. Ostrava: VŠB - TU Ostrava, Fakulta elektrotechniky a informatiky, Katedra obecné elektrotechniky.

KORECKÝ, Michal a Václav TRKOVSKÝ, 2011. Management rizik projektů: se zaměřením na projekty v průmyslových podnicích. Praha: Grada. Expert (Grada). ISBN 978-80-247-3221-3.

Mapy.cz. Mapy.cz [online]. Dostupné z: <https://mapy.cz/zakladni?x=17.3038387&y=49.3426361&z=17&source=firm&id=12905959&ds=1>

Nástroje pro vzorkování. European Commission website [online]. [cit. 2022-02-17]. Dostupné z: http://www.samantaptrj.eu/DVL/CS/SamplingEquipment/SelectionOfSamplingEquipment_CS.htm

NEUGEBAUER, Tomáš, 2014. Vyhledání a vyhodnocení rizik v praxi. 2., aktualiz. a rozš. vyd. Praha: Wolters Kluwer. ISBN 978-80-7478-458-3.

NEUGEBAUER, Tomáš, 2016. *Bezpečnost a ochrana zdraví při práci v kostce, neboli, o čem je současná BOZP. 2., aktualizované a rozšířené vydání.* Praha: Wolters Kluwe, 2016. ISBN 978-80-7552-106-4.

NEUGEBAUER, Tomáš, 2019a. *Evidence pracovních úrazů* [online]. [cit. 02.03.2022]. Dostupné z: [Evidence pracovních úrazů – Tomáš Neugebauer \(bozppo-neu.cz\)](http://bozppo-neu.cz)

NEUGEBAUER, Tomáš, 2019b. *Nakládání s nebezpečnými chemickými látkami a chemickými směsmi* [online]. [cit. 02.03.2022]. Dostupné z: http://bozppo-neu.cz/?page_id=1878

NEUGEBAUER, Tomáš, 2019c. *Osobní ochranné pracovní prostředky* [online]. [cit. 23.03.2022]. Dostupné z: [Osobní ochranné pracovní prostředky – Tomáš Neugebauer \(bozppo-neu.cz\)](http://bozppo-neu.cz)

NEUGEBAUER, Tomáš, 2019d. *Skoronehody* [online]. [cit. 24.02.2022]. Dostupné z: http://bozppo-neu.cz/?page_id=3486

O Celní správa České republiky. [Celnisprava.cz](http://www.celnisprava.cz). [online]. [cit. 28-12-2021]. Dostupné z: <https://www.celnisprava.cz/cz/o-nas/Stranky/o-ceske-cs.a>

Occupational health. WHO | World Health Organization [online]. Copyright © [cit. 28.12.2021]. Dostupné z: <https://www.who.int/health-topics/occupational-health>

SINAY, Juraj, 2014. *Safety management in a competitive business environment.* Boca Raton: CRC Press/Taylor & Francis Group. ISBN 978-1-4822-0386-8

SMEJKAL, Vladimír a Karel RAIS, 2013. *Řízení rizik ve firmách a jiných organizacích. 4., aktualiz. a rozš. vyd.* Praha: Grada. Expert (Grada). ISBN 978-80-247-4644-9.

STACK, Theresa, Lee T. OSTROM a Cheryl A. WILHELMSSEN, [2016]. *Occupational ergonomics: a practical approach.* Hoboken, New Jersey: Wiley. ISBN 9781118814291.

STŘELEČEK, Jiří, 2006. *Ishikawa diagram. Vlastní cesta* [online]. Brno [cit. 2022-03-19]. Dostupné z: <https://www.vlastnicesta.cz/metody/ishikawa-diagram-1/>

ŠENK, Zdeněk, 2012. *Bezpečnost a ochrana zdraví při práci: prakticky a přehledně podle normy OHSAS. 2., aktualiz. vyd.* Olomouc: ANAG. Práce, mzdy, pojištění. ISBN 978-80-7263-737-9.

TICHÝ, Milík, 2006. *Ovládání rizika: analýza a management.* V Praze: C.H. Beck. Beckova edice ekonomie. ISBN 80-7179-415-5.

Tereos TTD, a.s. - Historie. Tereos TTD, a.s. [online]. Copyright © Cukrovary a lihovary TTD, a. s. [cit. 28-12-2021]. Dostupné z: <http://www.cukrovarytttd.cz/o-spolecnosti/historie/>

Terminologický slovník pojmů BOZP a PO. CRDR BOZP.cz. [online]. Praha: CRDR spol. s r.o. 2017 [cit. 24.02.2022]. Dostupné z: <https://www.bozp.cz/slovník-pojmu/>

TOMŠEJ, Jakub, 2020. Zdraví a nemoc zaměstnance. Praha: Grada Publishing. Právo pro praxi. ISBN 978-80-271-1015-5.

TUČEK, Milan a Alena SLÁMOVÁ, 2012. Hygiena a epidemiologie pro bakaláře. V Praze: Karolinum. ISBN 978-80-246-2136-4.

Vala, J. 2016. Systémové řízení bezpečnosti a ochrany zdraví v organizacích, 1. vydání, Praha: Wolters Kluwer, 240 s. ISBN 978-80-7552-109-5

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

BOZP Bezpečnost a ochrana zdraví při práci

CITES Convention on International Trade in Endangered Species

CS Celní správa

ČR Česká republika

CTL Celně technická laboratoř

H Názor hodnotitelů

PČR Policie České republiky

PO Požární ochrana

OOPP Ochranné osobní pracovní prostředky

N Pravděpodobnost následků

NA Nákladní automobil

NL Nebezpečná látka

P Pravděpodobnost

R Riziko

VZV Vysokozdvihný vozík

WHO World health organization

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obrázek 1 – Heirichova pyramida (Neugebauer, 2019d).....	17
Obrázek 2 - Zachycovací postroje (Belica, 2014)	33
Obrázek 3 – Výstražné symboly (Neugebauer, 2019b).....	34
Obrázek 4 – Celkový počet analyzovaných vzorků v letech 2012–2021 (Intranet Celní správy)	36
Obrázek 5 - Rozmístění závodů Tereos TTD (Tereos TTD, a.s.)	40
Obrázek 6 – Areál závodu Tereos TTD a.s., Kojetín (mapy.cz)	41
Obrázek 7 - Prostory skladování nebezpečných látek (zdroj: vlastní).....	42
Obrázek 8 – Dekontaminační sprcha (zdroj, vlastní)	43
Obrázek 9 - Vakuová pumpička (nástroje pro vzorkování, 2022).....	47
Obrázek 10 - Ponorná sonda (nástroje pro vzorkování, 2022)	48
Obrázek 11 - Vybavení příslušníka OOPP	52
Obrázek 12 – Příslušník CS vybaven OOPP při práci ve výškách.....	53
Obrázek 13 – Příslušník CS při práci ve výškách.....	53
Obrázek 14 – Rizika při administrativní činnosti (zpracování, vlastní)	54
Obrázek 15 – Rizika při přípravné fázi denaturačního procesu (zpracování, vlastní).....	55
Obrázek 16 – Rizika při denaturačním procesu (zpracování, vlastní)	56
Obrázek 17 – Rizika při závěrečné fázi denaturace (zpracování, vlastní).....	57
Obrázek 18 - Ishikawa diagram (zpracování, vlastní)	66
Obrázek 19 – Možnosti jištění příslušníka CS při práci na cisterně.....	69

SEZNAM TABULEK

Tabulka 1 – Kontrolní seznam – CLA (zpracování, vlastní).....	59
Tabulka 2 - Pravděpodobnost vzniku a existence nebezpečí (KOUDELKA, Ctirad a Václav VRÁNA,2006).....	60
Tabulka 3 – Možné následky ohrožení (KOUDELKA, Ctirad a Václav VRÁNA, 2006)..	60
Tabulka 4 – Názor hodnotitelů (KOUDELKA, Ctirad a Václav VRÁNA, 2006)	60
Tabulka 5 - Bodové rozpětí (KOUDELKA, Ctirad a Václav VRÁNA, 2006)	61
Tabulka 6 - Polokvantitavní metoda PNH (zpracování,vlastní)	62
Tabulka 7 - Polokvantitativní metoda (pokračování tabulky, vlastní).....	63

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha P I: Lékařský posudek příslušníka

Příloha P II: Zápis o informacích týkajících se rizik a vzájemné spolupráce při zajišťování bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, při zajišťování požární ochrany a při zajišťování ochrany životního prostředí.

PŘÍLOHA P I: LÉKAŘSKÝ POSUDEK PŘÍSLUŠNÍKA

Lékařský posudek o zdravotní způsobilosti příslušníka bezpečnostního sboru pro výkon služby na služebním místě

Zaměstnavatel: Generální ředitelství cel, Budějovická 7, 140 00 Praha 4, IČ: 71214011

Pořadové číslo nebo jiné evidenční označení lékařského posudku o zdravotní

způsobilosti:.....

Šarlota Kučerová, Bc., [REDACTED]

Jméno, příjmení, titul a datum narození posuzované osoby

[REDACTED] 751 31 Lipník nad Bečvou I - Město

Adresa místa trvalého pobytu posuzované osoby

Bezpečnostní sbor: CS ČR

Útvar: CÚ pro Olomoucký kraj
Odbor 3 Daňový, odd. 32.1
Daňové - Přerov

Lékařská prohlídka	Vstupní	Periodická	x	Mimořádná	
--------------------	---------	------------	---	-----------	--

1. Výše posuzovaná osoba se podrobila lékařské prohlídce ke zjištění zdravotní způsobilosti pro výkon služby **na služebním místě** referent daňového dozoru

Služební hodnost*)	Inspektor
Specifikace vykonávaných činností*)	1.1 / 5.1
Sloupec zdravotní klasifikace*)	III.

*) Dle Oddílu II vyhlášky č. 393/2006 Sb.

Další specifikace služebního místa zejména s ohledem na možná zdravotní rizika (Např. rozvržení doby služby, služba přesčas, služba v noci, ve výškách, v kolejišti, řízení SMV, výcvik sebeobran, oprávnění k nošení zbraně a další):

rovnoměrně rozvržená doba služby, řízení SMV, fyzická způsobilost IV. kategorie.

Důvod mimořádné lékařské prohlídky:

5. 5. 2020
datum

.....
podpis služebního funkcionáře
razítko odesílajícího útvaru

2. Posudkový závěr):**

Zdravotní klasifikace

▪ Je zdravotně způsobilý/á k výkonu služby na služebním místě	A
▪ Je zdravotně způsobilý/á k výkonu služby na služ. místě s podmínkou (maximálně 3 kalendářní měsíce)	C
▪ Je zdravotně nezpůsobilý/á pro výkon služby na služebním místě na základě vstupní prohlídky	D
▪ Pozbyl/a dlouhodobě zdravotní způsobilost k výkonu služby na dosavadním služebním místě, pro který je stanoven jiný zvláštní požadavek	D
▪ Pozbyl/a dlouhodobě zdravotní způsobilost k výkonu služby	D
- a) v důsledku služebního úrazu	
- b) v důsledku nemoci z povolání	
- c) v důsledku ohrožení nemocí z povolání	
- d) pozbytí není důsledkem služebního úrazu, nemoci z povolání nebo ohrožení takovou nemocí	

**) nehodící se škrtněte

Důvody dlouhodobé zdravotní nezpůsobilosti k výkonu služby: /

.....
.....

3. Podmínky pro výkon služby na služebním místě: /

4. Stanovisko lékaře referátu pracovnělékařských služeb/pověřeného lékaře smluvního poskytovatele pracovnělékařských služeb v případě uvedeném v čl. 7 odst. 7 VNP:

.....
.....

.....
Datum ukončení platnosti lékařského posudku o zdravotní způsobilosti***):
.....

***) V případě, že je třeba na základě zjištěného zdravotního stavu nebo zdravotní způsobilosti omezit platnost lékařského posudku, nebo pokud tak stanoví jiný právní předpis (§43 zákona č. 373/2011Sb.); v těchto případech se vyznačuje rozhodný den, měsíc a rok ukončení platnosti lékařského posudku.

Poučení:

Proti tomuto lékařskému posudku lze podle § 46 zákona č. 373/2011 Sb., o specifických zdravotních službách, ve znění pozdějších předpisů, podat návrh na jeho přezkoumání do 10 pracovních dnů ode dne jeho prokazatelného předání, a to poskytovateli pracovnělékařských služeb, který lékařský posudek vydal. Práva na přezkoumání lékařského posudku se lze vzdát. Návrh na přezkoumání lékařského posudku nemá odkladný účinek, jestliže z jeho závěru vyplývá, že posuzovaná osoba je pro účel, pro nějž byla posuzována, zdravotně nezpůsobilá, nebo je zdravotně způsobilá s podmínkou nebo pozbyla dlouhodobě zdravotní způsobilost, nejde-li o podmínku, která je v lékařském posudku vydaném pro stejný účel uvedena opakovaně a spočívá v užívání určitého kompenzačně upraveného zařízení nebo zdravotnického prostředku.

REFERÁT PRACOVNĚ
LÉKAŘSKÝCH SLUŽEB
Generální ředitelství cel
140 95 Praha 4, Budějovická 7
lékař zř. a.č. 001 přiv. 001/14

16.6.2020
.....
datum vydání lékařského posudku

MUDr. BEDNAŘOVÁ
.....
razítko a podpis lékaře
referátu pracovnělékařských
služeb/pověřeného lékaře
smluvního poskytovatele
pracovnělékařských služeb

Převzal dne: Podpis posuzovaného:

Převzal dne: Podpis služebního funkcionáře:.....

PŘÍLOHA P II: ZÁPIS O INFORMACÍCH TÝKAJÍCÍCH SE RIZIK A VZÁJEMNÉ SPOLUPRÁCE PŘI ZAJIŠŤOVÁNÍ BEZPEČNOSTI A OCHRANY ZDRAVÍ PŘI PRÁCI, PŘI ZAJIŠŤOVÁNÍ POŽÁRNÍ OCHRANY A PŘI ZAJIŠŤOVÁNÍ OCHRANY ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ

	Příloha č.1 K PR_04_2006 ZÁPIS O INFORMACÍCH TÝKAJÍCÍCH SE RIZIK A VZÁJEMNÉ SPOLUPRÁCE PŘI ZAJIŠŤOVÁNÍ BEZPEČNOSTI A OCHRANY ZDRAVÍ PŘI PRÁCI, PŘI ZAJIŠŤOVÁNÍ POŽÁRNÍ OCHRANY A PŘI ZAJIŠŤOVÁNÍ OCHRANY ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ.	Datum: 13.1.2021
		Strana 1 z 12

1. Odběratel:

Tereos TTD, a.s. Závod lihovar Kojetín, zastoupený

Ing. Jitkou Ježkovou, referent kvality

a

2. Dodavatel:

Celní úřad pro Olomoucký kraj, oddělení daňové 32.1, zastoupený

npor. Mgr. Vítězslavem Čadrou, vedoucí oddělení

na pracovišti v areálu Tereos TTD, a.s., Závod lihovar Kojetín

3. Základní zásady:

- a) Zápis o informacích týkajících se rizik a vzájemné spolupráce při zajišťování bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, při zajišťování požární ochrany a při zajišťování ochrany životního prostředí je sepsán na základě ustanovení § 101 odst. 3 a 4, zákona č. 262/2006 Sb Zákonník práce.
- b) Zaměstnanci dodavatele, kteří budou vykonávat dohodnuté práce v prostorách odběratele, nesmí nastoupit do práce, pokud nebudou prokazatelně seznámeni se zásadami bezpečné práce platnými pro každou osobu zdržující se na pracovišti odběratele.
- c) Dodavatel zodpovídá za řádný stav oprávnění zaměstnanců, při výkonu činnosti pro odběratele nebo za jeho zařízení. Dodavatel je rovněž zodpovědný za bezpečný stav používaného nářadí nebo zařízení a to i zapůjčeného. Je rovněž odpovědný za ukázněné chování svých zaměstnanců, zvláště při dodržování zásad bezpečné a zdraví nezávadné práce.
- d) Dodavatel a jeho zaměstnanci musí respektovat kontrolní činnost odběratele, přijímáním účinných opatření bez prodlení.
- e) Na dodavatele a jeho zaměstnance se vztahuje ustanovení § 106 zákona č. 262/2006 Sb Zákonník práce
- f) Externí společnosti, dopravci apod. jsou povinni vybavit všechny své zaměstnance vstupující (vjíždějící do areálu společnosti Tereos TTD, a.s., těmito osobními ochrannými pracovními prostředky (dále jen „OOPP“):
 - reflexní bezpečnostní vesta,
 - ochranná přilba,
 - bezpečná pracovní obuv (s vyztuženou špičkou, s vložkou proti prošlápnutí)
 - pracovní oděv (dlouhé kalhoty, triko s dlouhým či krátkým rukávem, montérková blůza vše čisté),
 - pracovní rukavice.
 - v případě manipulace s lihem a jinými hořlavými kapalinami, prací v a vstupu do prostor s nebezpečím výbuchu musí být tyto osobní ochranné pracovní prostředky v antistatickém provedení
- g) Externí společnosti, dopravci apod. musí být prokazatelným způsobem seznámeni s tím, že zodpovídají za používání OOPP svými zaměstnanci, osádkou vozidla a to vždy, když tato opustí kabinu vozidla v prostorách společnosti Tereos TTD, a.s. (dále jen „Společnost“). Tato povinnost platí i pro řidiče nebo osádky všech ostatních mechanizovaných prostředků Dopravce, pokud tyto vykonávají jakoukoliv jinou pracovní činnost v areálu závodu Lihovar Kojetín.
- h) Společnost si vyhrazuje právo, prostřednictvím svých vedoucích zaměstnanců, provádět kontrolu vybavení pracovníků externích společností, řidičů, respektive osádek vozidel výše uvedenými OOPP a kontrolu jejich používání v areálu závodu Lihovar Kojetín. Tuto kontrolu mají právo provádět i zaměstnanci závodu na vrátnici závodu
- i) Při zjištění neshody s výše uvedenými podmínkami/pravidly si Společnost vyhrazuje právo zaměstnance externích společností, řidiče, respektive osádku vozidla, ústně napomenout a vyzvat jej k plnění stanovených pravidel. V případě opakovaného porušení daných

	Příloha č.1 K PR_04_2006 ZÁPIS O INFORMACÍCH TÝKAJÍCÍCH SE RIZIK A VZÁJEMNÉ SPOLUPRÁCE PŘI ZAJIŠŤOVÁNÍ BEZPEČNOSTI A OCHRANY ZDRAVÍ PŘI PRÁCI, PŘI ZAJIŠŤOVÁNÍ POŽÁRNÍ OCHRANY A PŘI ZAJIŠŤOVÁNÍ OCHRANY ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ.	Datum: 13.1.2021
		Strana 2 z 12

podmínek/pravidel bude Společnost o tomto skutku písemně informovat vedoucího zaměstnance příslušné externí společnosti, dopravce apod.

- j) Zaměstnanec externích společností, řidiče, respektive osádku motorového vozidla, který odmítne respektovat uvedené podmínky/pravidla, má Společnost (kontrolní vedoucí zaměstnanci Společnosti, popřípadě zaměstnanci Ostrahy) právo vykázat ze svého areálu.

4. Zaměstnanci jsou povinni:

- nastupovat do zaměstnání vždy duševně a tělesně připraveni
- počínat si při práci tak, aby neohrozili zdraví své, ani svých spolupracovníků, dodržovali právní a ostatní předpisy k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při práci a stanovené pracovní postupy
- při práci vždy myslet na bezpečnost svého jednání a nepřeceňovat své vlastní schopnosti
- neuvádět do chodu stroj nebo zařízení, pokud se nepřesvědčili, že tím neohrozí zdraví, nebo život svůj, nebo někoho jiného
- neprovádět práce, pro něž nejsou vyškoleni a které vyžadují odbornou způsobilost
- neobsluhovat stroje nebo zařízení, pro něž nejsou zaškoleni ani zaučeni
- účastnit se výcviku a školení organizovaného zaměstnavatelem v zájmu zvýšení bezpečnosti a ochrany zdraví při práci a podrobit se stanoveným lékařským prohlídkám. Znalost předpisů k zajištění bezpečnosti práce, bezpečnosti technických zařízení a ochrany zdraví při práci je nedílnou a trvalou součástí kvalifikačních předpokladů
- dodržovat pořádek na pracovištích a vnitropodnikových komunikacích
- řídit se dopravními značkami a bezpečnostními tabulkami, které jsou v objektu umístěny, dbát varovných signálů a smluvených znamení
- každé poranění si dát řádně ošetřit a ihned nahlásit nadřízenému pracovníkovi
- při zdravotních potížích, nevolnosti, nebo meteorotropní závislosti ohlásit svůj stav vedoucímu pracovníkovi
- používat při práci ochranná zařízení a předepsané ochranné prostředky, chránit je před poškozením a pečovat o jejich údržbu
- oznámit ihned vedoucímu pracovníkovi nedostatky a závady, které by mohly ohrozit bezpečnost a zdraví pracovníků a dle svých možností a vzdělání se podílet na jejich odstraňování

5. Zaměstnancům je zakázáno:

- přinášet a požívat alkoholické nápoje na pracovišti, na výzvu vedoucího pracovníka nebo pracovníka ostrahy jsou povinni se podrobit vyšetření, zda nejsou pod vlivem alkoholu, či jiných omamných prostředků
- vstupovat na pracoviště a do prostorů a zařízení, kam nebyli pracovní vysláni
- odstraňovat nebo poškozovat bezpečnostní zařízení, kryty a značky
- pracovat bez pověření se strojním, elektrickým a jiným zařízením, se kterým nejsou obeznámeni
- opravovat a čistit stroje a přístroje za chodu
- rozptylovat jakýmkoliv způsobem pozornost zaměstnanců, především u strojů

V případě vzniku pracovního úrazu zaměstnanec dodavatele provede prošetření úrazu a další povinnosti vyplývající z platného nařízení vlády dodavatel. Dodavatel rovněž přizve k vyšetření úrazu odpovědného zástupce odběratele a předá mu jednu kopii záznamu úrazu.

6. Informace odběratele o ohrožení bezpečnosti a zdraví na pracovišti, PO a o ohrožení ŽP a o ochranných opatřeních k prevenci rizik.

6.1 Rizika - ohrožení:

- v areálu odběratele se vyskytuje vysoké množství nebezpečných chemických látek a směsí (etanol – líh, žíraviny, látky škodlivé vodám aj.) - nebezpečí poškození zdraví, nebezpečí požáru a poškození životního prostředí
- nebezpečí havárie únikem nebezpečných látek
- provoz železniční vlečky
- provoz vozidel na pozemních komunikacích
- nebezpečí pádu předmětů z výšky

6.2 Opatření:

	Příloha č.1 K PR_04_2006 ZÁPIS O INFORMACÍCH TÝKAJÍCÍCH SE RIZIK A VZÁJEMNÉ SPOLUPRÁCE PŘI ZAJIŠŤOVÁNÍ BEZPEČNOSTI A OCHRANY ZDRAVÍ PŘI PRÁCI, PŘI ZAJIŠŤOVÁNÍ POŽÁRNÍ OCHRANY A PŘI ZAJIŠŤOVÁNÍ OCHRANY ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ.	Datum: 13.1.2021
		Strana 3 z 12

- dodržování předané dokumentace ISO
- v případě úniku jakýchkoliv látek ze zařízení (potrubí, nádrže, sud či jiný přepravní obal, cisterna atd..) okamžitě nahlásit únik odpovědným pracovníkům odběratele, snažit se dle možností zamezit úniku
- nakládat s odpady v souladu s platnou legislativou
- respektování výstražných signálů a tabulek
- používání OOPP dle bodu f) základních zásad
- přísný zákaz kouření v celém areálu společnosti Tereos TTD, a.s. Závod lihovar Kojetín, v Kojetíně
- dodržování platných předpisů ohledně provozu na pozemních komunikacích
- pro práce v určených prostorách jsou vydávány písemné povolení ke svařování a práci s jiskřivými nástroji
- dále dle dokumentace pracoviště

7. Informace dodavatele o ohrožení bezpečnosti a zdraví na pracovišti, PO a o ohrožení ŽP a o ochranných opatřeních k prevenci rizik.

7.1 Rizika - ohrožení:

Rizika ohrožení pro pracovníky dodavatele a zaměstnance lihovaru Kojetín vyplývají z prováděných prací:

- provoz silničního motorového vozidla

7.2 Opatření:

- dodržování platných předpisů o silniční dopravě a železniční dopravě

8. Seznámení s umístěním lékárničky, pokyny pro poskytování první pomoci, důležitými tel.čísly:

- hasiči - 150
- Záchraná služba - 155
- Policie ČR - 158
- BT společnosti a referent kvality: Ing. Jitka Ježková 702239300
- Ředitel závodu: Ing. Luděk Tesářík 602775840
- Vedoucí útvaru energetiky: Miroslav Vondra 606660511
- Vedoucí útvaru výroby: Ing. Martin Hub 606660529
- Vedoucí směny lihovaru 606660544
- St: Ing. Jan Polách, 606660500
- Ohlašovna požáru společnosti Tereos TTD, a.s.
Závod lihovar Kojetín, v Kojetíně: vrtánice 581753212, nebo interní linka 212

9. Požární ochrana

- seznámení s požárními poplachovými směrnicemi
- seznámení s pracovištěm, únikovými cestami, umístěním přenosných hasicích přístrojů, hydrantů,
- seznámení s charakterem pracoviště a možnými riziky vzniku požáru hlavně při svařování a použití otevřeného ohně

10. Ostatní.

- Seznámení s politikou jakosti a EMS
- Seznámení s politikou bezpečnosti
- seznámení s plánem havarijních opatření

Zástupce dodavatele odpovídá za prokazatelné proškolení (písemný zápis o proškolení) všech zaměstnanců dodavatele pohybujících se v areálu společnosti Tereos TTD, a.s. Závod lihovar Kojetín v Kojetíně, dle Školení BOZP uvedeného v příloze tohoto zápisu.

	Příloha č.1 K PR_04_2006 ZÁPIS O INFORMACÍCH TÝKAJÍCÍCH SE RIZIK A VZÁJEMNÉ SPOLUPRÁCE PŘI ZAJIŠTOVÁNÍ BEZPEČNOSTI A OCHRANY ZDRAVÍ PŘI PRÁCI, PŘI ZAJIŠTOVÁNÍ POŽÁRNÍ OCHRANY A PŘI ZAJIŠTOVÁNÍ OCHRANY ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ.	Datum: 13.1.2021
		Strana 5 z 12

Příloha: Školení BOZP

Dříve, než u nás začnete pracovat, je naším úkolem poučit Vás o základních povinnostech v oblasti bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, požární ochrany, nakládání s nebezpečnými chemickými látkami, nakládání s odpady, prevenci havárií a činností při vzniku havárie.

Péče o člověka patří k nejdůležitějším celospolečenským úkolům. Vědecko-technický vývoj mění od základu pracovní podmínky a tím i péči o pracovní prostředí. Bezpečnou práci zajišťují nejen technická a bezpečnostní zařízení, ale zejména soustavná výchova k bezpečné práci, která má omezit selhání lidského faktoru a tím vzniku pracovního úrazu, havárie apod.

Základní povinnosti pracovníků:

Zaměstnanci jsou povinni:

- nastupovat do zaměstnání vždy duševně a tělesně připraveni
- počínat si při práci tak, aby neohrozili zdraví své, ani svých spolupracovníků, dodržovali právní a ostatní předpisy k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při práci a stanovené pracovní postupy
- při práci vždy myslet na bezpečnost svého jednání a nepřeceňovat své vlastní schopnosti
- neuvádět do chodu stroj nebo zařízení, pokud se nepřesvědčili, že tím neohrozí zdraví, nebo život svůj, nebo někoho jiného
- neprovádět práce, pro něž nejsou vyškoleni a které vyžadují odbornou způsobilost
- neobsluhovat stroje nebo zařízení, pro něž nejsou zaškoleni ani zaučeni
- účastnit se výcviku a školení organizovaného zaměstnavatelem v zájmu zvýšení bezpečnosti a ochrany zdraví při práci a podrobit se stanoveným lékařským prohlídkám. Znalost předpisů k zajištění bezpečnosti práce, bezpečnosti technických zařízení a ochrany zdraví při práci je nedílnou a trvalou součástí kvalifikačních předpokladů
- dodržovat pořádek na pracovištích a vnitropodnikových komunikacích
- řídit se dopravními značkami a bezpečnostními tabulkami, které jsou v objektu umístěny, dbát varovných signálů a smluvených znamení
- každé poranění si dát řádně ošetřit a ihned nahlásit nadřízenému pracovníkovi
- při zdravotních potížích, nevolnosti, nebo meteorotropní závislosti ohlásit svůj stav vedoucímu pracovníkovi
- používat při práci ochranná zařízení a předepsané ochranné prostředky (řídit se dle směrnice SM_02_2005 Poskytování OOPP a příkazu ředitele PR_01_2014 Používání reflexních vest a oděvů, bezpečné ochranné obuvi a nošení bezpečnostních přileb)
- oznámit ihned vedoucímu pracovníkovi nedostatky a závady, které by mohly ohrozit bezpečnost a zdraví pracovníků a dle svých možností a vzdělání se podílet na jejich odstraňování

Zaměstnancům je zakázáno:

- plynout a požívat alkoholické nápoje na pracovišti, na výzvu vedoucího pracovníka nebo pracovníka ostražky jsou povinni se podrobit vyšetření, zda nejsou pod vlivem alkoholu, či jiných omamných prostředků
- vstupovat na pracoviště a do prostorů a zařízení, kam nebyli pracovní vysláni
- odstraňovat nebo poškozovat bezpečnostní zařízení, kryty a značky
- pracovat bez pověření se strojním, elektrickým a jiným zařízením, se kterým nejsou obeznámeni
- opravovat a čistit stroje a přístroje za chodu
- rozptylovat jakýmkoliv způsobem pozornost zaměstnanců, především u strojů

Zaměstnanci mají právo na zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, na informace o nevyhnutelných rizicích jejich práce a na informace o opatřeních na ochranu před jejich působením. Zaměstnanci jsou oprávněni odmítnout výkon práce, o níž mají důvodně za to, že bezprostředně a vážně ohrožuje jejich život a zdraví, případně život a zdraví jiných fyzických osob.

Před započítím každé nové práce si zaměstnanec zajistí u vedoucího pracovníka pokyny, jak bezpečně pracovat. Nerozumí-li něčemu nebo není-li mu něco zcela jasné, požádá vedoucího pracovníka o vysvětlení, což je jeho povinností. Vedoucí oddělení vybaví pracovníka před příchodem na pracoviště a dále ke každé pracovní činnosti, kterou ho pověří, osobními ochrannými pracovními prostředky dle interního předpisu.

Hygienické minimum:

	Příloha č.1 K PR_04_2006 ZÁPIS O INFORMACÍCH TÝKAJÍCÍCH SE RIZIK A VZÁJEMNÉ SPOLUPRÁCE PŘI ZAJIŠŤOVÁNÍ BEZPEČNOSTI A OCHRANY ZDRAVÍ PŘI PRÁCI, PŘI ZAJIŠŤOVÁNÍ POŽÁRNÍ OCHRANY A PŘI ZAJIŠŤOVÁNÍ OCHRANY ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ.	Datum: 13.1.2021
		Strana 6 z 12

Na základě vyhlášky č. 137/2004 Sb. v pl. znění o hygienických požadavcích na stravovací služby a o zásadách osobní a provozní hygieny při činnostech epidemiologicky závažných platí pro výrobu potravin a uvádění potravin do oběhu tyto zásady provozní hygieny:

- udržování sanitárních zařízení (šaten, umýváren, sprch a záchodů) a pomocných zařízení (zařízení k umývání pracovní obuvi, sušení pracovních oděvů, ohříváren, místnosti pro odpočinek, prostor pro poskytování první pomoci a prostory pro uskladnění úklidových prostředků) a jejich vybavení v čistotě a provozu schopném stavu,
- nepřečhování předmětů nesouvisejících s výkonem pracovní činnosti v prostorách manipulace s produkty,
- nepřipuštění vstupu nepovolaných osob do prostor manipulace s produkty,
- odkládání osobních věcí, občanského oděvu a obuvi pouze v šatně nebo ve vyčleněném prostoru,
- pro sanitaci zařízení, které je v kontaktu s lihem určeným pro potraviny a léčiva používat jen mycí, čisticí a dezinfekční prostředky, které jsou určeny pro potravinářství,
- nekouření v prostorách manipulace s produkty,
- skladování čisticích prostředků a přípravků pro provádění běžné ochranné dezinfekce, dezinfekce a deratizace v originálních obalech mimo prostory manipulace s produkty,
- vyloučení jakéhokoliv nehygienického chování (například kouření, úpravy vlasů a nehtů),
- ukládání použitého pracovního oděvu, jakož i občanského oděvu na místo k tomu vyčleněné; ukládání pracovního oděvu a občanského oděvu odděleně.

Výše uvedené zásady platí přiměřeně pro výrobu a expedici lihu určeného pro výrobu potravin a léčiv.

Bezpečnostní předpisy pro pracovníky bez elektrotechnické kvalifikace

pracovníci seznámení dle § 3 vyhlášky ČÚBP č. 50/1978 Sb. v platném znění

- Pracovníci seznámení mohou obsluhovat jen elektrická zařízení malého a nízkého napětí ve smyslu prováděcích předpisů a místních pracovních a technologických postupů. Jsou povinni dbát provozních a bezpečnostních pokynů, příkazů, poučení, směrnic a návodů k obsluze, vztahujících se k činnosti na elektrických zařízeních příslušného druhu a napětí. Pracovníci seznámení přicházejí do styku s elektrickým zařízením nebo do jeho blízkosti:
- při obsluze zařízení a práci s ním
- při jiné činnosti nebo při pobytu v blízkosti el. zařízení

Pracovníci seznámení nesmí:

- pracovat na nekrytých živých částech el. zařízení
- dotýkat se přímo nebo jakýmkoliv předmětem nekrytých živých částí el. zařízení (netýká se el. zařízení s bezpečným napětím nebo bezpečným proudem)
- při pobytu nebo pohybu v blízkosti el. zařízení přiblížit se žádnou částí těla (např. zvednutou nebo předpaženou paží) ani oděvem či předmětem, kterého při práci používají, k nekrytým živým částem el. zařízení na vzdálenost menší, než je ochranné pásmo
- zahájit práce dříve, než jim bude odborným pracovníkem provozovatele předáno pracoviště vypnuté a zajištěné, o jeho bezpečném stavu se musí odborný pracovník přesvědčit tak, že se vypnutých částí dotkne holou rukou

Pracovníci seznámení smí:

- zapínat jednoduchá elektrická zařízení
- za vypnutého stavu přemísťovat a prodlužovat pohyblivé přílohy spojovacími šňůrami opatřenými spojovacími částmi (zásuvky, vidlice), zapnout jistič, vyměňovat přetavené vložky závitových a přístrojových pojistek jen za nové vložky stejné hodnoty a mohou vyměňovat žárovky
- vykonávat údržbové práce dle návodu výrobce, čištění, mazání, běžné prohlídky bez rozebírání pomocí nástrojů apod., ale vždy při vypnutém stavu el. zařízení

Pracovníci seznámení jsou povinni:

- před přemísťováním nebo popojžděním pracovních strojů nebo spotřebičů, pokud jsou připojeny na el. síť pohyblivým přílohem s vidlicí, tyto bezpečně odpojit od sítě vytažením vidlice ze zásuvky, aby nemohlo dojít k přerušení nebo vytržení připojených vodičů, tento požadavek se nevztahuje na taková zařízení, která k tomu byla zvlášť konstruována a uzpůsobena, jako např. svítidla, některé spotřebiče pro domácnost, ruční elektromechanické nářadí apod.

- dbát, aby el. zařízení nebylo nadměrně přetěžováno nebo jinak poškozováno
- při výskytu statické elektřiny u zařízení projevujícím se el. jiskrami, sršením nebo výbojem mezi částmi zařízení, upozornit na tento jev vedoucího pracoviště, nebo elektrikáře a do provedení kontroly zařízení přerušit práci
- zjistí-li při obsluze závadu na zařízení (brnění od el. proudu, nadměrné oteplení některých částí, neobvyklé zvuky, hlučný, nebo nárazový chod, poškozenou izolaci, kouř, trhavý rozběh, zápach po spálenině) el. zařízení ihned vypnout a závadu ohlásit
- veškeré závady ohlašovat svému nadřízenému pracovníkovi, který zajistí opravu, případně údržbu zařízení

Poškozená elektrická zařízení se nesmí používat!!!!

Se zásadami první pomoci při úrazech el. proudem budete seznámeni při vstupní instruktáži na pracovišti a následně při periodických školeních BOZP a PO.

Požární ochrana

Požáry ochuzují náš stát o velké materiální hodnoty a často ničí zdraví a životy spoluobčanů. Mnohdy je zavíná člověk sám svoji lhostejností a v neposlední řadě podceňováním rizika. Je mimo jiné třeba, aby se každý v případě živelné pohromy choval rozvážně a nepodléhal panice. Znalost a dodržování předpisů a zajištění požární bezpečnosti je nedílnou a trvalou součástí vzdělání každého zaměstnance bez ohledu na to, jakou práci vykonává.

Základní povinnosti stanovené zákonem o požární ochraně:

- každý občan je povinen počínat si tak, aby nezavdal příčinu ke vzniku požáru a aby přispěl podle svých sil a schopností k řádnému plnění úkolů v požární ochraně, zejména poskytnutím potřebné osobní a věcné pomoci, např. dopravními prostředky při zdolávání požárů a jiných živelných pohrom
- každý, kdo zpozoruje požár, který nemůže sám uhasit, je povinen ihned vyhlásit požární poplach (v organizaci dle požárních poplachových směrnic) a zajistit přivolání pomoci Hasičského záchranného sboru.

Zaměstnanci jsou v zájmu zajištění požární bezpečnosti povinni:

- vyžadovat od svého bezprostředního nadřízeného poučení o požárním nebezpečí z hlediska technologie výroby nebo provozu, jakož i poučení o vlastnostech materiálů a látek, se kterými pracují
- zúčastnit se školení a výcviku požární ochrany zajišťovaného zaměstnavatelem o požární ochraně a podrobit se stanoveným zkouškám
- dodržovat předpisy a pokyny o zajištění požární bezpečnosti při práci, seznámit se s požárním řádem pracoviště, pokud je vydán, s požárními poplachovými směrnicemi, dále s rozmístěním a správným použitím hasební techniky
- oznámit svému nadřízenému nebo příslušnému pracovníkovi požární ochrany závady, které by mohly ohrozit požární bezpečnost a podle svých schopností se zúčastnit na jejich odstranění
- v celém areálu organizace dodržovat zákaz kouření
- bez potřebného zaškolení nepracovat s tlakovými láhvemi
- hořlavé materiály (chemikálie, barvy, ředidla, ropné produkty) ukládat jen na vyhrazená místa
- dodržovat zákaz používání soukromých elektrických, plynových a jiných spotřebičů, zvláště s otevřeným ohněm nebo přímotopné
- neprovádět opravy elektrické instalace a spotřebičů bez potřebné kvalifikace
- neznemožňovat jakýmkoliv materiálem a výrobky přístup k hlavním vypínačům el. energie, hlavním uzavěrům plyn a vody, rozvodným skříním a hasebními prostředkům
- odpojit před odchodem z pracoviště elektrické spotřebiče od el. zdroje, pokud nejsou zkonstruovány k trvalému připojení a vyžaduje to jejich provoz

Přenosné hasící přístroje:

- **vodní:** – hasivo: roztok vody s uhlíkatým draselným
- účinek: ochlazování, druhotně působí oxid uhličitý a vodní páry

	Příloha č.1 K PR_04_2006 ZÁPIS O INFORMACÍCH TÝKAJÍCÍCH SE RIZIK A VZÁJEMNÉ SPOLUPRÁCE PŘI ZAJIŠŤOVÁNÍ BEZPEČNOSTI A OCHRANY ZDRAVÍ PŘI PRÁCI, PŘI ZAJIŠŤOVÁNÍ POŽÁRNÍ OCHRANY A PŘI ZAJIŠŤOVÁNÍ OCHRANY ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ.	Datum: 13.1.2021
		Strana 8 z 12

- vhodný: hašení žhnoucích pevných látek (dřevo, papír, plast. hmoty, uhlí, sláma, textil)
 - nevhodný: hořlavé kapaliny s výjimkou mísitelných s vodou, barvy, oleje, tuky, ropné produkty
- nehasit zařízení pod napětím!!!**
- **pěnový:** - hasivo: roztok vody s koncentrátem pěnidla, chemická pěna
 - účinek: dusivý, zabraňuje přístupu vzduchu
 - vhodný: dtto jako vodní, dále asfalt, benzín, barvy, laky
 - nevhodný: hašení lehkých kovů
- nehasit zařízení pod napětím!!!**
- **práškový:** - hasivo: chemický prášek
 - účinek: izolace hořícího předmětu od přístupu vzduchu
 - vhodný: univerzální použití, zařízení pod napětím do 1 000 V
 - nevhodný: volně ložené organické látky (piliny, prach), jemné mechanické zařízení, potraviny
 - **sněhový:** - hasivo: oxid uhličitý
 - účinek: dusivý, ochlazování
 - vhodný: hořlavé kapalné látky, plyn, zařízení pod napětím, jemná mechanika, potraviny
 - nevhodný: volně ložené sypké hmoty (piliny, prachy)

Nakládání s CHLS

- **Nebezpečná chemická látka** nebo směs je každá látka, která má nějakou nebezpečnost ke zdraví, životnímu prostředí apod., je na obalu označena některým se symbolů nebezpečnosti, tj. černý symbol v bílém, červeně orámovaném kosočtverci.
- **Nakládání s CHLS je každá činnost**, jejímž předmětem je látka nebo přípravek, jejich výroba, dovoz, vývoz, distribuce, používání, skladování, balení, označování a vnitropodniková přeprava.
- **Při nakládání s nebezpečnými látkami** a směsmi je každý zaměstnanec podniku povinen chránit zdraví své i ostatních zaměstnanců, chránit životní prostředí, řídit se výstražnými symboly nebezpečnosti, signálními slovy, standardními větami nebezpečnosti (H věty), stanovenými příslušnou legislativou a pokyny pro bezpečné zacházení (P věty) stanovenými příslušnou legislativou a používat předepsané ochranné pracovní prostředky.
- **Osoba, která uvádí na trh**, nebezpečné CHLS je povinna zajistit, aby jejich označení na obalu splňovalo požadavky dané legislativou EU (Nařízení REACH a CLP) a Chemickým zákonem
 - Na obalu nebezpečné látky musí mimo jiné být jasně, čitelně a nesmazatelně v českém jazyce uvedeny následující údaje
 - a) chemický název nebezpečné látky nebo látek přítomných v přípravku
 - b) jméno, příjmení, název, popřípadě obchodní firma a místo podnikání (sídlo) která je odpovědná za uvedení látky v daném obalu na trh
 - c) výstražné symboly nebezpečnosti
 - d) signální slovo
 - e) standardní věty nebezpečnosti (H věty) stanovené příslušnou legislativou.
 - f) pokyny pro bezpečné zacházení (P věty) stanovené příslušnou legislativou.
- **Na všech pracovištích, kde se nakládá s CHLS** musí být k dispozici Bezpečnostní listy od všech CHLS na daném pracovišti užívaných, v Bezpečnostních listech jsou uvedeny všechna data o nebezpečnosti látky a pravidly o bezpečném zacházení. Bezpečnostní listy jsou k dispozici na intranetu společnosti, pokud pracoviště nemá přístup k intranetu, bezpečnostní listy musí být k dispozici v listinné podobě.
- **Na všech pracovištích, kde se nakládá s nebezpečnými chemickými látkami** nebo chemickými směsmi klasifikovanými jako vysoce toxické, toxické, žíravé, karcinogenní kategorie 1 nebo 2, mutagenní kategorie 1 nebo 2, toxické pro reprodukci kategorie 1 nebo 2 a dále látkami a směsmi, které mají přiřazenu kategorii nebo kategorie nebezpečnosti karcinogenita kategorie 1A nebo 1B, mutagenita v zárodečných buňkách kategorie 1A nebo 1B a toxicita pro reprodukci kategorie 1A nebo 1B, písemná pravidla o bezpečnosti, ochraně zdraví a

	Příloha č.1 K PR_04_2006 ZÁPIS O INFORMACÍCH TÝKAJÍCÍCH SE RIZIK A VZÁJEMNÉ SPOLUPRÁCE PŘI ZAJIŠŤOVÁNÍ BEZPEČNOSTI A OCHRANY ZDRAVÍ PŘI PRÁCI, PŘI ZAJIŠŤOVÁNÍ POŽÁRNÍ OCHRANY A PŘI ZAJIŠŤOVÁNÍ OCHRANY ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ.	Datum: 13.1.2021
		Strana 9 z 12

ochraně životního prostředí při práci s nimi. Pravidla musí být volně dostupná zaměstnancům na pracovišti a musí obsahovat zejména informace o nebezpečných vlastnostech látek a směsí uvedených ve větě první, se kterými zaměstnanci nakládají, pokyny pro bezpečnost, ochranu zdraví a ochranu životního prostředí, pokyny pro první předlékařskou pomoc a postup při nehodě. Text pravidel je právnická osoba nebo podnikající fyzická osoba povinna projednat s orgánem ochrany veřejného zdraví příslušným podle místa činnosti.

- **Chemické látky a směsi lze skladovat** a ukládat ve skladech, na místech a v prostředcích k tomu určených. Ve skladech mohou být skladovány pouze látky uvedené v provozním řádu skladu. Manipulaci s nebezpečnými látkami a přípravky lze provádět pouze podle provozního řádu skladu a podle pokynů uvedených v bezpečnostních listech. Sklady nebezpečných látek a přípravků musí být zabezpečené a vybavené potřebnou dokumentací, ochrannými pomůckami a prostředky pro sanaci.
- **Skladovat** nebezpečné chemické látky a chemické směsi klasifikované jako vysoce toxické v prostorách, které jsou uzamykatelné, zabezpečené proti vloupaní a vstupu nepovolaných osob. Při skladování musí být vyloučena záměna a vzájemně škodlivé působení uskladněných chemických látek a chemických směsí a zabráněno jejich pronikání do životního prostředí a ohrožení zdraví fyzických osob.
- **Vést evidenci** chemických látek a chemických směsí klasifikovaných jako vysoce toxické. Evidence se vede pro každou nebezpečnou chemickou látku a chemickou směs odděleně a evidenční záznamy musí obsahovat údaje o přijatém a vydaném množství, stavu zásob a jméno a příjmení osoby (název nebo firmu), které byly vydány. Evidenční záznamy se uchovávají nejméně po dobu 5 let po dosažení nulového stavu zásob nebezpečné chemické látky nebo chemické směsi.
- **Fyzické osoby**, které v rámci svého zaměstnání nebo přípravy na povolání nakládají s nebezpečnými CHLS musí být prokazatelně seznámeny s nebezpečnými vlastnostmi chemických látek a chemických směsí, se kterými nakládají, zásadami ochrany zdraví a životního prostředí před jejich škodlivými účinky a zásadami první předlékařské pomoci.
- **Nakládat s nebezpečnými chemickými látkami** nebo chemickými směsmi klasifikovanými jako vysoce toxické je možno jen tehdy, jestliže nakládání s těmito chemickými látkami a chemickými směsmi mají zabezpečeno fyzickou osobou odborně způsobilou podle § 44b odst. 1, zákona o ochraně veřejného zdraví. Jednotlivé činnosti v rámci nakládání s těmito chemickými látkami a chemickými směsmi může vykonávat i zaměstnanec, kterého fyzická osoba odborně způsobilá prokazatelně zaškolila. Opakované proškolení se provádí nejméně jedenkrát za 2 roky. O školení a proškolení musí být pořízen písemný záznam, který je právnická osoba nebo podnikající fyzická osoba povinna uchovávat po dobu 3 let.
- **Jako náhradní obaly** nebezpečných látek a přípravků nesmějí být používány obaly od potravin (PET a PE láhve, apod.). Při rozlévání nebo přemísťování nebezpečných látek a přípravků z originálních obalů do obalů náhradních, musí být náhradní obaly označeny způsobem: název látky nebo přípravku, grafickou značkou a písmenným symbolem standardní věty nebezpečnosti (H věty) a pokyny pro bezpečné zacházení (P věty) stanovenými příslušnou legislativou.
- **Zařízení využívaná při nakládání** s nebezpečnými látkami a směsmi (včetně vnitropodnikové přepravy) musí být k tomu určená, bezpečná, spolehlivá a svým provozem nesmí ohrožovat zdraví zaměstnanců a životní prostředí. Pracovníci musí být seznámeni s postupy v případě havárie.

Nakládání s odpady

- Každý zaměstnanec společnosti je povinen předcházet vzniku odpadů, omezovat jejich množství, nebezpečné vlastnosti a nakládat s nimi tak, aby nebylo ohroženo životní prostředí, bezpečnost zaměstnanců ani majetek.
- Již na místě jejich vzniku je každý pracovník povinen odpady třídít. Třídí je podle druhů, stanovených kategorií a ukládá na místech a v prostorách k tomu určených. Dbá při tom na to, aby nedošlo k poškození životního prostředí.
 - třídění železa, obaly od barev atd.....
 - PET
 - papír

	Příloha č.1 K PR_04_2006 ZÁPIS O INFORMACÍCH TÝKAJÍCÍCH SE RIZIK A VZÁJEMNÉ SPOLUPRÁCE PŘI ZAJIŠŤOVÁNÍ BEZPEČNOSTI A OCHRANY ZDRAVÍ PŘI PRÁCI, PŘI ZAJIŠŤOVÁNÍ POŽÁRNÍ OCHRANY A PŘI ZAJIŠŤOVÁNÍ OCHRANY ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ.	Datum: 13.1.2021
		Strana 10 z 12

- V areálu společnosti jsou zřízena shromažďovací místa odpadů, kde jsou odpady po svém vzniku shromažďovány před jejich uložením do skladu a následným využitím, tj. odvozem smluvním odběratelem k využití či odstranění. Každý vznikající odpad je vždy ukládán do k tomu určeného shromažďovacího prostředku.
- Ukládání odpadů na shromažďovací místa a manipulace s nimi se řídí vlastními provozními řády a technologickými předpisy. Přejíždění volné ukládání na pracovištích nebo mimo prostory skladu je zakázáno
- Ukládání odpadů na jiná místa nebo do jiných nádob než jsou určeny shromažďovací prostředky je zakázáno. Zakázáno je také míchání jednotlivých druhů odpadů.
- Každý pracovník nakládající s nebezpečným odpadem je povinen se řídit pokyny uvedenými v identifikačním listě.
- Shromažďovací místa nebezpečných odpadů musí být vybaveny identifikačními listy nebezpečných odpadů a označeny zvenčí grafickým symbolem příslušné nebezpečné vlastnosti. Shromažďovací prostředky nebezpečných odpadů jsou navíc opatřeny nápisem „nebezpečný odpad“, grafickým symbolem, dále katalogovým číslem, názvem shromažďovaného nebezpečného odpadu a jménem a příjmením osoby odpovědné za obsluhu a údržbu shromažďovacího prostředku.
- Zabezpečení nebezpečných odpadů, které mají nebezpečné vlastnosti uvedené v příloze č. 2 zákona o odpadech, popřípadě stejné nebezpečné vlastnosti jako mají chemické látky nebo přípravky, na které se vztahuje zákon o chemických látkách a chemických směsích, ve znění pozdějších předpisů a Zákon o prevenci závažných havárií, se provádí dle požadavků uvedených v chemickém zákoně.

Prevence havárií

- Havárií je mimořádná, částečně nebo zcela neovladatelná, časově a prostorově ohraničená událost, která vznikla nebo jejíž vznik bezprostředně hrozí v souvislosti s užíváním objektu nebo zařízení, v němž je nebezpečná látka vyráběna, zpracovávána, používána, přepravována nebo skladována, a která vede k bezprostřednímu nebo následnému závažnému poškození nebo ohrožení života a zdraví občanů, hospodářských zvířat, životního prostředí nebo ke škodě na majetku.
- Pro zajištění odpovídající reakce na vzniklé mimořádné stavy a zmírnění dopadů na životní prostředí jsou zpracovávány havarijní plány, vč. plánu vyzkoušení. Ty musí být aktuální, funkční a k dispozici na příslušných pracovištích nebo u zařízení.
 - Plán havarijních opatření dle zákona o vodách
 - SRPZH
 - Evakuační plány
 - Požární poplachové směrnice
 - Provozní řády Velkých zdrojů znečišťování ovzduší (výroba lihu, kotelna)
- Pracovníci musí znát možná rizika vzniku havárií a reakce na ně.

Hlavními kritickými momenty pro vznik havarijní události je stáčení nebo čerpání etanolu do velkokapacitních zásobníků nebo stáčení nebo čerpání etanolu do AC a ŽC. A vlastní technologický proces výroby etanolu. Příčinou havarijní události může být:

- **Skrytá vada materiálu na stáčecí nebo čerpací armatuře, anebo na AC a ŽC:**
 - prasklina ve spáru či materiálu dopravního potrubí,
 - těsnící prvky dopravního potrubí.
- **Skrytá vada materiálu bezpečnostních prvků skladovacího zařízení:**
 - nefunkčnost čidla maximální hladiny etanolu v zásobníku,
 - nefunkčnost akustického výstražného zařízení,
 - závažnější netěsnosti v havarijních jímkách.
- **Nedodržení stanovených pracovních postupů a bezpečnostních pravidel odpovědným pracovníkem:**
 - chybná nebo pomalá reakce na signalizaci kritických hodnot technologického procesu
 - podcenění vzniku kritické situace a neadekvátní reakce na ni
 - nepřítomnost v průběhu přečerpávání etanolu,
 - nepoužívání předepsaných ochranných prostředků při přečerpávání,
 - nekontrolování funkčnosti uzávěrů přečerpávací technologie,

	Příloha č.1 K PR_04_2006 ZÁPIS O INFORMACÍCH TÝKAJÍCÍCH SE RIZIK A VZÁJEMNÉ SPOLUPRÁCE PŘI ZAJIŠŤOVÁNÍ BEZPEČNOSTI A OCHRANY ZDRAVÍ PŘI PRÁCI, PŘI ZAJIŠŤOVÁNÍ POŽÁRNÍ OCHRANY A PŘI ZAJIŠŤOVÁNÍ OCHRANY ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ.	Datum: 13.1.2021
		Strana 11 z 12

- porušení protipožární prevence.
 - Nedodržení pracovních postupů a bezpečnostních pravidel obsluhou AC a ŽC:
 - nepřítomnost v průběhu přečerpávání etanolu,
 - nekontrolování dovezeného množství etanolu,
 - nepoužívání předepsaných ochranných prostředků při přečerpávání,
 - nekontrolování funkčnosti uzávěrů přečerpávací technologie,
 - porušení protipožární prevence.
- Pracovníci musí být prokazatelně seznámeni s havarijními plány. Proškolení zajišťují vedoucí útvarů ve spolupráci s personálním oddělením v souladu s ročním plánem výcviku.
 - Postup v případě havárie se řídí příslušným havarijním plánem, poplachovými a evakuačními plány.

Bezprostřední opatření k odstranění havárie sestávají ze 3 po sobě bezprostředně navazujících opatření.

- *Co nejrychlejší odstranění příčin havárie - prvořadým úkolem je ZABRÁNIT dalšímu úniku závadné látky. Zpravidla pomocí stávajícího strojně-technologického zařízení se jedná o uzavření příslušných ventilů, uzavření poškozeného potrubí a provizorní utěsnění trhlin, děr, apod.*
- *Zabránění škodlivých následků velké havárie nebo alespoň jejich zmírnění tak, aby byly co nejmenší - hlavním úkolem je, aby se zabránilo vniknutí závadných látek do povrchových vod, podzemních vod, chladicího, cirkulačního okruhu. Například tam, kde by hrozil únik do podzemní kanalizace, je třeba provést utěsnění kanalizačních vpustí a šachet, obzvláště tam, kde manipulační plocha není odkanalizovaná na ČOV.*
- *Neprodlené nahlášení havárie - haváří hlásí původce (pracovník) havárie nebo ten, kdo ji zjistí, nejrychlejším způsobem - a to osobně nebo telefonicky nadřízenému pracovníkovi, tj. směnovému mistrovi, vedoucímu střediska, kteří zajistí nahlášení dalším odpovědným osobám*

Opatření k odstranění škodlivých následků havárie

- *Likvidace uniklých závadných látek*
 - *opětovné zpracování uniklé závadné látky (např. melasa, výpalky, zápara, lih, kyseliny a žraviny v havarijních jímkách)*
 - *likvidace neutralizačních zbytků kyselin a zásad*
 - *likvidace odpadů po lokalizaci sorbentem*
 - *režimová likvidace na ČOV*
- *Sledování jakosti ohrožené povrchové a podzemní vody a je-li nebezpečí průniku závadných látek do země.*
- *Uvedení zasaženého místa pokud možno do původního stavu.*

Další opatření

- *Pracovník, který havárii způsobil nebo ji zjistil je povinen ji neprodleně ohlásit v souladu s Plánem havarijních opatření a dokumentací požární ochrany.*
- *Zjištění závady u zařízení a technologií, která by mohla být příčinou havarijního stavu, je každý pracovník povinen ihned ohlásit vedoucímu příslušného útvaru, který zajistí odstranění závady a informování Zmocněnce PZH.*
- *Každý zaměstnanec podniku je povinen chránit zdraví své i ostatních zaměstnanců, chránit životní prostředí, řídit se havarijními předpisy a chovat se tak, aby nezpůsobil haváří.*
- *Na každém pracovišti jsou k dispozici havarijní prostředky, tj. prostředky k likvidaci případné havárie.*

Seznámení s dalšími dokumenty:

- Příručka IMS
- Víze společnosti
- Politiky ISR, bezpečnosti